

Merhaba sevgili arkadaşlar,

Bir yıl daha bitti.

Geçtiğimiz yıl neler yaptığınızı, neler öğrendiğinizi

değerlendirmek önümüzdeki yılı planlarken işinizi kolaylaştıracaktır. Peki nasıl öğrendiğimizi hiç merak ettiniz mi? Bu konuyu sizler için araştırdık.

Çevre sayfalarımızda, yerçekimine karşı koyamayarak yükseklerden büyük bir hızla akan şelaleleri ele aldık.

Arkadaşlar, uzayın sonsuz derinliklerinde gözle görülmeyen bazı gökcisimleri bulunur. Bunların en önemlilerinden birisi de kara deliklerdir. Kara delikleri merak ediyorsanız, dergimizde anlatmaya çalıştık.

Sağlık bölümümüzde vücudumuzun ihtiyaç duyduğu kanın dolaşımını sağlayan yolları; damarlarımızı inceledik.

Standardların yaşamımızdaki önemini unutmamamız ve her sene bilgilerimizi yenilememiz için 14 Ekim'de Dünya Standardlar Günü kutlanıyor. Ülkemizde de ekim ayının üçüncü haftası Standardlar Haftası olarak kutlanıyor. Bu önemli yıldönümü dolayısıyla standardların önemini ve Türk Standardları Enstitüsü'nün çalışmalarını bir kez daha vurgulayacağız.

Spor sayfalarımızda, hava sporlarından birisi olan paraşütçülüğü hep birlikte tanıyacağız.

2012'de sanat dünyamızdan bir yıldız daha kaydı. Erol Günaydın'ı kaybettik. Büyük ustanın yaşamına kısaca bir göz attık.

Anadolu sığla ağacı, doğal ortamda sadece ülkemizde yetişiyor. Bu ağacı tanımak için yazımızı mutlaka okuyun.

Çok katlı binalar çoğaldıkça yaşamımızda daha çok yer alan asansörlerin bakım ve denetimi konusunda TSE'nin çalışmalarını birlikte inceleyeceğiz.

tarih içindeki yolculuğunu takip ederken, zamanının büyük çoğunluğunu suda geçiren su aygırını ve kaybolmaya yüz tutmuş mesleklerden nalbantlık konularını zevkle okuyacağınıza inanıyoruz.

Hepinizi sevgiyle kucaklıyor; mutlu ve bereketli bir yıl geçirmenizi diliyoruz.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ ÖNCÜ ÇOCUK DERGİSİ

Ekim-Kasım-Aralık 2012 • Yıl: 17, Sayı: 64

Sahibi

Türk Standardları Enstitüsü Adına
Hulusi Şentürk

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Bilal Durdalı

Yayın Kurulu

Semra Aytemiz
A. Sabit Yöney
Aslıhan Köker
Canan Doğan
Türkey Birben

Yönetim Yeri

Türk Standardları Enstitüsü
Halkla İlişkiler ve Yayın Müdürlüğü
OFİM, 100. Yıl Bulvarı Ostim / Ankara
Tel: 0 312 592 50 86 - 592 50 85
e-posta: oncucocuk@tse.org.tr

Abone

Ayşe Nedret Güneş
Tel: 0 312 592 50 83 - Faks: 0 312 592 50 91

Yayın Türü: Yerel Süreli

Basım Tarihi: Aralık 2012

Baskı: Korza Yayıncılık Basım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Büyük Sanayi I. Cadde 95/1 İskitler ANKARA
Tel: 0 312 342 22 08 • Faks: 0 312 341 14 27
www.korzabasim.com.tr

Yayına Hazırlayan: Zet Tanıtım Ltd. Şti.
www.zettanitim.com.tr

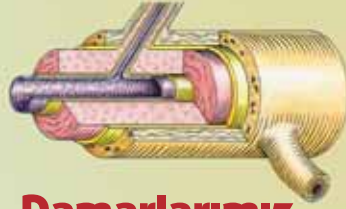
Teşekkür

Bu sayıdaki katkılarından dolayı Vildan Aksoy
ile Dr. Eyüp Bayatlı'ya teşekkür ederiz.

4

Nasıl Öğreniyoruz?

18

Damarlarımız

34

Erol Günaydın

50

Su Aygırı

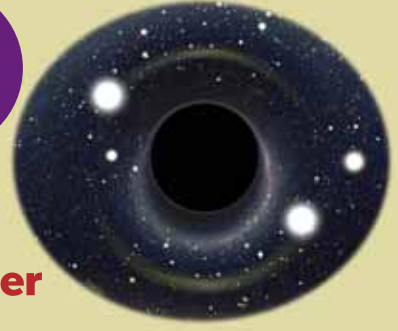

9

Şelaleler

14

Karadelikler

24

**Dünya
Standards
Günü
ve Türkiye
Standards
Haftası**

28

Paraşüt

36

Sıgla Ağacı

**Asansörlerin
Denetim ve
Bakımları**

38

42

**Tarım
Teknolojileri**

54

Nalbantlık

59

Önemli Gün ve Haftalar

Bir gün boyunca ne kadar öğrendiğimizi ve bu öğrenmelerin nasıl gerçekleştiğini hiç merak ettiniz mi arkadaşlar?

Düşünürsek bulacağımız şey sürekli öğrendiğimiz olacaktır. Dünyaya geldiğimiz günden başlayarak öğreniyoruz. Oturmayı, yemek yemeyi, konuşmayı, yüzmeyi, bisiklete binmeyi, yüzmeyi hep öğrenerek gerçekleştirdik.

Öğrenmeden geçen bir günümüzün olmadığı, iyi davranışların yanında kötülerini de öğrendiğimiz sonucuna varıyoruz değil mi? Ancak bir taraftan da iyi ile kötüyü ayırt etmeyi öğreniyoruz.

Yaşamımızın bir kısmı okullarda yani öğrenmek için hazırlanmış ortamlarda geçer. Bizler sanırız ki sadece okullarda, kurslarda öğreniriz. Ancak herhangi bir öğretmen olmadan, farkına bile varmadan pek çok şey öğrendiğimiz de bir başka gerçektir.

Bilim insanları öğrenmeyi davranışlarda meydana gelen kalıcı ve sürekli bir

değişim olarak tanımlarlar. Öğrenerek bilgi ve beceri kazanırız. Böylece yaşamımızı kolaylaştırmış, başarılı ve gözde bir birey olmuş, geleceğimiz için güzel şeyler yapmış oluruz.

Arkadaşlar, öğrenme ile alışkanlık edinmeyi birbirinden ayırt etmemiz gerekir.

Öğrenildikten sonra alışkanlık haline gelen bazı davranışlar vardır: Yüzmek, bisiklete binmek gibi. Alışkanlıklar öğrenildikten sonra kolay kolay unutulmazlar. Ünlü bilim insanı Pavlov, köpeğine her yemek verişinde zil çalmış, bir süre sonra

köpeğinin sadece zil sesi duyunca, acıkınca verdiği tepki olan ağız

sulanması tepkisini verdiğini bir deneyle izlemiştir. Bu deney sonrasında da köpeğin zil sesi ile yemek arasında bağlantı kurmayı öğrendiği sonucuna varılmıştır. Buna alışkanlık edinme türlerinden biri olan koşullandırma ile öğrenme adı verilir.

Başka bazı bilim insanları, kafeste tutulan aç bir fareyi kafes içinde bir kola her

başışında yiyecek vererek ödüllendirirler. Yiyecek ödülü kesildikten sonra da farelerin kola basma alışkanlıklarını sürdürdüklerini görürler. Bu deneylerden, ödüllendirilerek davranışın daha çabuk ve kalıcı bir biçimde öğrenildiği sonucunu çıkarırlar. Bu tür öğrenmede uygulanan yöntem pekiştirerek öğrenme denir. Pekiştirme yöntemi ile öğrenmede düzensiz aralıklarla yiyecek verilen hayvanın tüm enerjisi ile kola basmayı sürdürdüğü gözlemlenmiştir.

İnsanların öğrenme becerileri hayvanlardan çok daha üstündür. İnsan öğrenebilen bir varlıktır ve öğrendiği bilgiyi yazılı veya sözlü olarak "kullandığı dil" aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarır.

Öğrenmeyi etkileyen çeşitli faktörler vardır. Öğrenenden

öğrenmemiz değişir. Konunun gereksinimlere uygun olup olmaması, kullanılan materyalin yeterliliği gibi.

Öğrenme ortamı, bir diğer faktördür. Öğrenme ortamının sıcak ya da soğuk olması, dikkat dağıtacak uyaranların olması (gürültü, karışıklık vb.), ışığın yeterliliği, öğretmenin hazırladığı psikolojik ortam da öğrenmede etkilidir.

Bütün bu faktörler öğrenmeyi etkileyen ne kadar çok faktör olduğunu göstermektedir.

Öğrenmenin siz öğrenciler için kolay gerçekleşmesini sağlamak için uygun ortamlar oluşturulmuştur. Bu uygun ortamlar ise okullarınız, kurslarınızdır.

Öğrenmeyi etkileyen faktörlerin bilinmesi kısa zamanda daha verimli öğrenmemizi sağlar. En uygun çalışma zamanını belirleyerek, planlama yaparak, bize en uygun öğrenme yöntemini bulup bu yöntemi kullanarak doğru ve kolay öğrenmeyi başarabiliriz.

Parça parça ya da bütün çalışıp sonra parçaları öğrenmek, öğrendiğimiz konuları tekrarlar yaparak pekiştirmek, örnek

kaynaklanan faktörleri; öğrenenin zekâsı, yaşı, ilgi ve yetenekleri, motivasyonu, öğrenmeye hazır oluş durumu, ihtiyaçları, algılayış biçimi, eski bilgi düzeyi olarak sıralayabiliriz.

Öğrenmeye etki eden bir diğer faktörü yaratan öğretendir. Öğretenden kaynaklı olanları, konusuna hakim olma düzeyi, hazır oluşu, anlatım biçimi, anlatış biçiminin öğrenenin düzeyine uygun olup olmayışı şeklinde özetleyebiliriz.

Öğretilen konudan kaynaklı olarak da

alıştırmalar yapmak öğrenme yöntemlerinden bazılarıdır.

Biliyor musunuz?

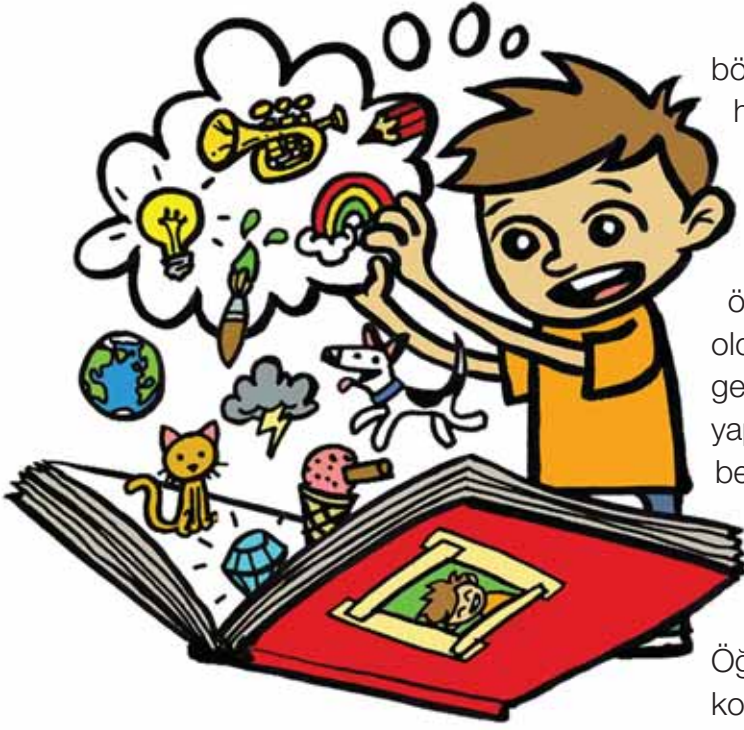
- ✓ Okuduklarımızın % 10'u,
- ✓ İşittiklerimizin % 26'sı,
- ✓ Gördüklerimizin % 30'u,
- ✓ Görüp işittiklerimizin % 50'si,
- ✓ Seyrettiklerimizin % 70'i,

✓ Öğrendiğimizi, anladığımızı tekrarladığımızda % 90'ını aklımızda tutuyoruz.

Peki öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini merak ediyor musunuz?

Öğrenme psikolojik bir olaydır ve beyinde gerçekleşir. Beyinde nöronların (sinir hücreleri) oluşturduğu ağlar vardır. Her öğrenilen yeni bilgi ile ağ sistemine yeni bir bağlantı daha

eklenmiş olur. Bu ağlar arasında ne kadar çok bağ kurulursa beynimizin işlem kapasitesi (gücü) o kadar artmış olur.

Beynimizde öğrenmenin gerçekleştiği bölümler vardır. Beynimizi ortadan ikiye ayırırsak ayrılan iki bölüm sağ ve sol loblardır. Her iki lobun da işlevleri farklıdır. Sol lob konuşma, matematiksel işlemler gibi konularda mantıklı ve doğrusal çalışır. Sağ lob ritim, hayal kurma, müzik gibi artistik alanlarda çalışır.

İnsanın başarılı olabilmesi için her iki lobunu da aktif olarak kullanabilmesi gerekmektedir. Kitap okumanın her iki lobu da birlikte çalıştırdığı, beynimizin dengeli gelişimine faydalı olduğu bilinmektedir. Televizyon izleme ise sağ lobun pasif durumda bırakılmasına sebep olmakta,

böylece de beynimizin gelişimine olumlu hiçbir katkıda bulunmamaktadır.

Bilimsel çalışmalarda sağ lobumuzun duyguların, hayallerin etkisinde ve bütünsel öğrendiği için bilgiyi sırayla öğrenen sol loba göre daha hızlı ve etkili olduğu anlaşılmıştır. İnsan yaratıcılık gerektiren konularda çalışırken, buluş yaparken sağ lobunu kullanmaktadır. Yani beynimizin tek taraflı işlememesi için hem okumalı, hem de problem çözmeli, artistik alanlarda da kendimizi geliştirmeliyiz.

Öğrenme ile ilgili bilmemiz gereken önemli konulardan bir diğeri, öğrenilen bilginin nasıl saklandığıdır. Öğrenilen bilgi beyinde bir merkezde saklanır. Bu merkezin çalışması ise şöyledir: Öğrenilen bilgi

beyinde önce kısa süreli bellek diye adlandırılan bir bölgede saklanır. Kısa süreli bellekte bilgilerin depolanma, saklanma süreleri çok kısadır. Uzun süreli bellekte bilgi saklama süresi ise neredeyse sonsuzdur. Öğrenilen bilginin kısa süreli depolandığı kısa süreli bellekten, kalıcı olan uzun süreli belleğe atılması için

bilgi unutulmadan tekrarlanmalıdır.

Öğrenilen bilginin % 70'i bir saat içinde kısa süreli bellekte unutulur. % 80'i de ilk 24 saatte unutulmaktadır. Öğrenilen bilginin kalıcı olabilmesi tekrarlar yapılarak sağlanır.

Arkadaşlar, bütün bu bilgiler ışığında kendinize uygun öğrenme yöntemleri ile planlı çalışarak öğrenmenin doya doya tadını çıkarmanız dileğiyle...

ŞELELER

Şelaleler, doğanın sunabileceği en güzel olaylardan biridir. Binlerce ton suyun aynı yolu bularak bir tepeden aşığı dökölmesi, dakikalarca izlenebilecek görsel bir şölendir.

Akarsular yataklarında akarken bazen yükseklik farkından dolayı dik yamaçlardan aşığı dökölürler. Su, alt tabakayı aşındıramazsa burası bir süre sonra bir ađlayan ya da daha büyük olan bir avlıana dönüşebilir.

Su yaşıamın kaynağıdır. Akarsuların engebeli arazilerde oluşturduğu şelaleler ve suyun yükseklerden süzölürken oluşturduğu müthiş görsellik hepimizi derinden etkiler değil mi arkadaşlar?

Yerçekimine karşı koyamayarak yükseklerden büyük bir hızla akan şelaleler izleyenleri kendine hayran bırakır.

Niagara Şelalesi

Akarsu sert kayaçları aşındıramadığı zaman, bu sert katmanın kenarı raf gibi bir çıkıntı oluşturur. Su bu çıkıntıdan aşağı hızla akmaya başlar.

Bir kasket biçimini alan bu sert kayaç çıkıntısının altındaki daha yumuşak katmanların aşınması sürdükçe, altı oyulan bu çıkıntı sonunda koparak düşer. Böylece çağlayan yavaş yavaş akarsu kaynağı yönünde geriler.

Şelaleler çok büyük aşındırma gücüne sahiptir. Bu özelliği, suyun düşme yüksekliğine, düşen suyun hacmine, düştüğü kayalığın yapısına ve benzeri sebeplere bağlıdır. Şelalelerin yüzey şekilleri sürekli değişir. Söz gelimi Amerika-Kanada

sınırında, Niagara Irmağı üzerinde bulunan Niagara Şelalesi oluşumundan bu yana 11 kilometre gerilemiştir.

Şelaleler genel olarak yüksek platoların kıyı kesimleri ve buraları kesen büyük çatlak hatlarında, karaların iç bölümlerinde yer alan kristalli kayalar ile kıyı bölgelerinde yer alan zayıf tortul kayalıklar arasında ve buzulların etkisinde kalmış yüksek dağlık bölgelerde oluşur.

Şelaleler, meydana geliş sürelerine bakılarak üç ana grupta toplanır: İlki, akarsu yataklarının kılma, buzullaşma veya başka sebeplerle değişikliğe uğraması yüzünden. İkincisi, akarsu yataklarındaki farklı aşınma süresi sonunda. Üçüncüsü ise akarsu

yatağının meydana gelmesi sırasında oluşan çağlayanlardır.

Şelalelerin güzel ve görkemli bir görünümü vardır. Ne var ki, gemi ve teknelerin ulaşımına olanak vermezler.

Şelaleleri oluşturan kod farkını kullanan yatırımcılar, çağlayanlardan dökülen suyu borularla bir enerji santraline yönlendirerek elektrik üretimi için kullanıyorlar. Bu yolla ortadan kaldırılan çağlayanlarla birlikte oluşturdıkları özel çevre de zamanla yok olmaktadır.

Dünyadaki en yüksek şelale, 979 metrelik yüksekliği ile Venezüella'daki Angel Şelalesi'dir.

Güney Afrika'da bulunan Tugela Şelalesi 948 metre,

Zimbabve'de bulunan Mtarazi Şelalesi 762 metre,

ABD'de bulunan Yosemite Şelalesi 739 metre,

Angel Şelalesi

Yeni Zelanda'da bulunan Sutherland Şelalesi 580 metre,

Fransa'da bulunan Gavarnie Şelalesi 422 metre,

İtalya'da bulunan Serio Şelalesi 315 metre,

İsviçre'de bulunan Reichenbach Şelalesi 190 metre,

Kanada-ABD'de bulunan Niagara Şelalesi 49 metredir.

Ülkemizde de çok sayıda şelale vardır. En büyük şelalemiz Tortum Şelalesidir. Tortum Gölü'nün önünü kapatan heyelan kütlelerini aşan suların oluşturduğu şelale, burada

Tortum Şelalesi

22 metre genişliğinde dirençli kireçtaşı katmanlarının üzerinden geçer. 48 metre yükseklikten düşen sular, koca bir Dev Kazanı meydana getirmiştir.

Şimdi de çok sayıda turistin ziyaret ettiği Antalya'daki üç farklı şelalemizin oluşumuna birlikte bakalım:

Alara Çayı'nın kaynaklarından birisi olan Uçansu Şelalesi, yeraltı sularının biriktiği bir havuzun taşması sonucu,

adeta kayalardan fışkırarak çıkıyor ve uçuşarak Alara Çayı'na karışıyor.

Alara Şelalesi

Manavgat Şelalesi

Arkasındaki karlı dağlardan beslenen Manavgat Çayı, denize doğru ilerlerken beş metrelik bir düşüş yapar ve bu bölgede ünü tüm dünyada bilinen Manavgat Şelalesi oluşur. Şelale çok yüksek olmamasına karşın çevresi ve yayıldığı geniş alan itibarıyla doyumsuz bir görsellik sunar.

Antalya'nın kıyısını şekillendiren falezler, kenti adeta denizden yüksek bir balkon konumuna getirmiştir. Şehrin içinden geçen akarsu Lara'da 50 metreden gürültüler kopararak geniş bir tül gibi denize iner. Bu düşüşün yaşandığı yer Aşağı Düden Şelalesi'dir.

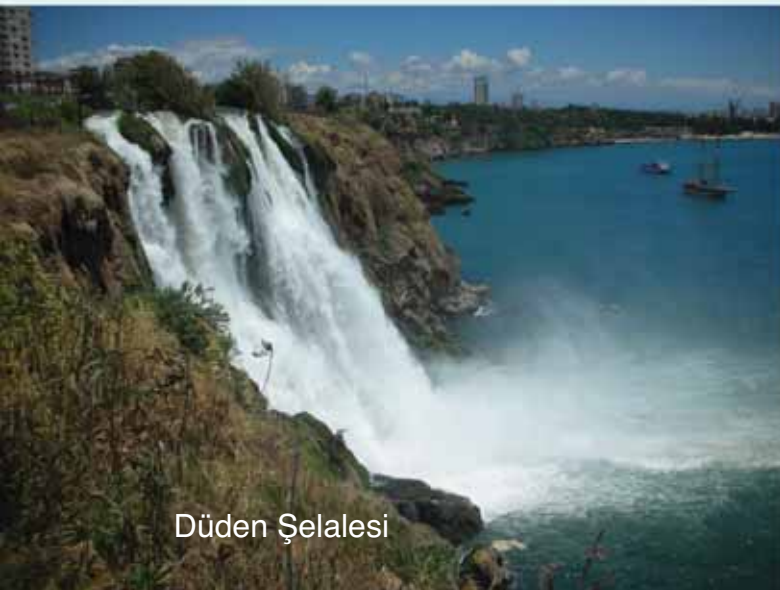
Arkadaşlar, şelaleler uzun bir zaman içerisinde suyun kendi gücüyle çevreyi şekillendirmesi sonucu oluşur. Bu oluşum

ve değişim su aktığı müddetçe sürer. Şelaleler çevrelerinde kendi iklimlerini ve bitki örtüsünü oluştururlar. Bu küçük alanda her şey birbirine ve suya hassas bağlarla bağlıdır.

Dev Kazanı

Dev kazanı, akarsuların şelale yaparak döküldükleri yerlerde, hızla düşen suların ve içindeki taş, çakıl gibi maddelerin çarptığı yeri aşındırmasıyla oluşan yeryüzü şeklidir. Akdeniz Bölgesi'ndeki Manavgat ve Düden şelalelerinin döküldükleri

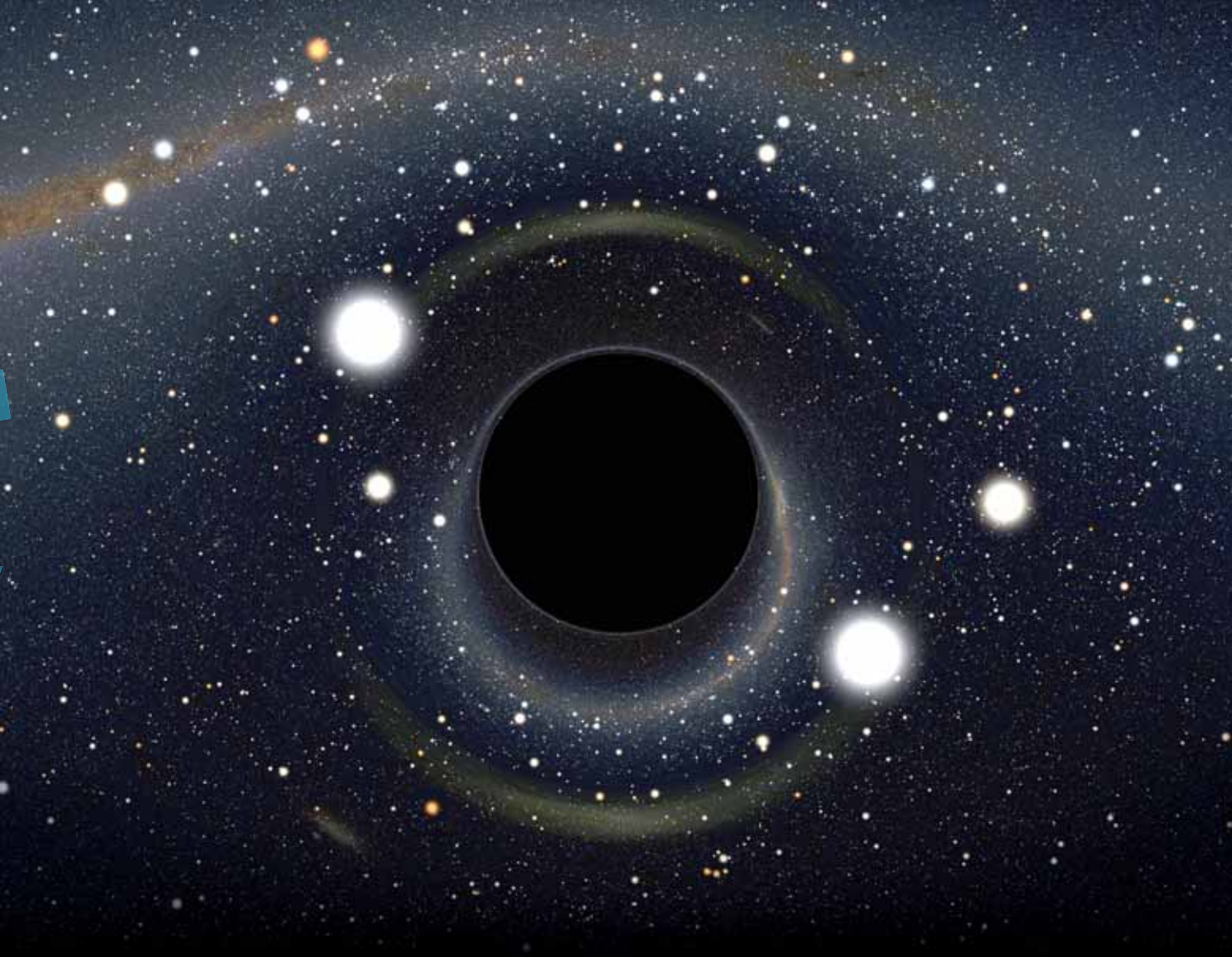
yerlerde güzel dev kazanı örnekleri bulunur.

Düden Şelalesi

Bilim Teknik

KARADELİK

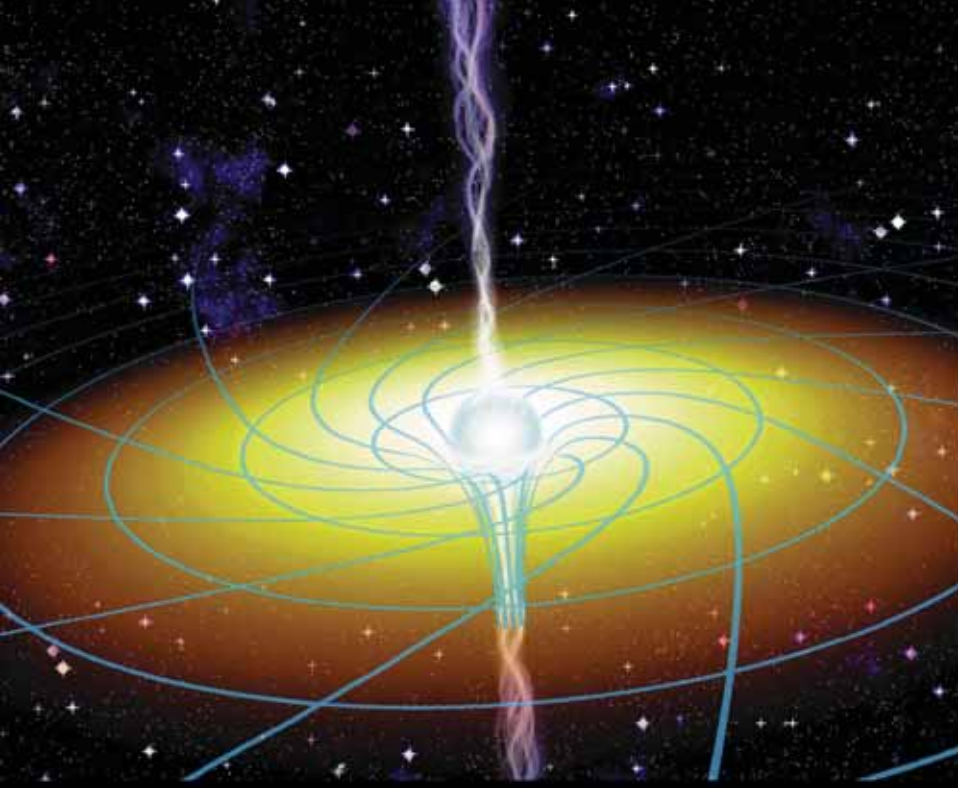
Sonsuz uzayın derinliklerinde gözle görülemeyen bazı gök cisimleri bulunur. Bunların kütle çekimi o kadar kuvvetlidir ki, üzerlerine düşen ışığı bile kapıp bırakmazlar. Işık gök cisiminden yansımayınca da o gök cisimi gözle görülemez, sanki uzayın o bölgesi delikmiş gibi gelir. İşte bu tür gök cisimlerine, ışık yaymadıklarından kara delik denir.

Kara deliklerin var olabileceği düşüncesinden (1784 yılında yazdığı bir makalede) ilk bahseden kişi İngiliz din adamı John Michell'di. Michell, kütle çekiminin ışık üzerinde etkisinin olup olamayacağını araştırıyordu. Ona göre, bazı yıldızlar o kadar büyük ve buna bağlı

olarak da o kadar büyük kütle çekimi olabilirdi ki, ışık bile onlardan kaçamazdı. John Michell'e göre, 500 güneş çaplı bir yıldız, ışığın kaçmasını engelleyecek kadar güçlü bir kütle çekimine sahip olabilirdi.

Bundan birkaç yıl sonra, ünlü Fransız matematikçi Pierre Simon de Laplace, aynı yönde görüş bildirdi. Michell ve Laplace'ın kaynakları, hiç kuşkusuz, Isaac Newton'un çalışmalarıydı. Newton, cisimlerin yere düşmesinin nedeninin, bu cisimlerin üzerinde etki eden ve kütle çekimi olarak tanımlanan, görünmez bir kuvvet olduğunu açıklamıştı.

ABD'li bilim adamı J. Wheeler, 1969 yılında ilk defa kara delik kavramını ortaya attı.

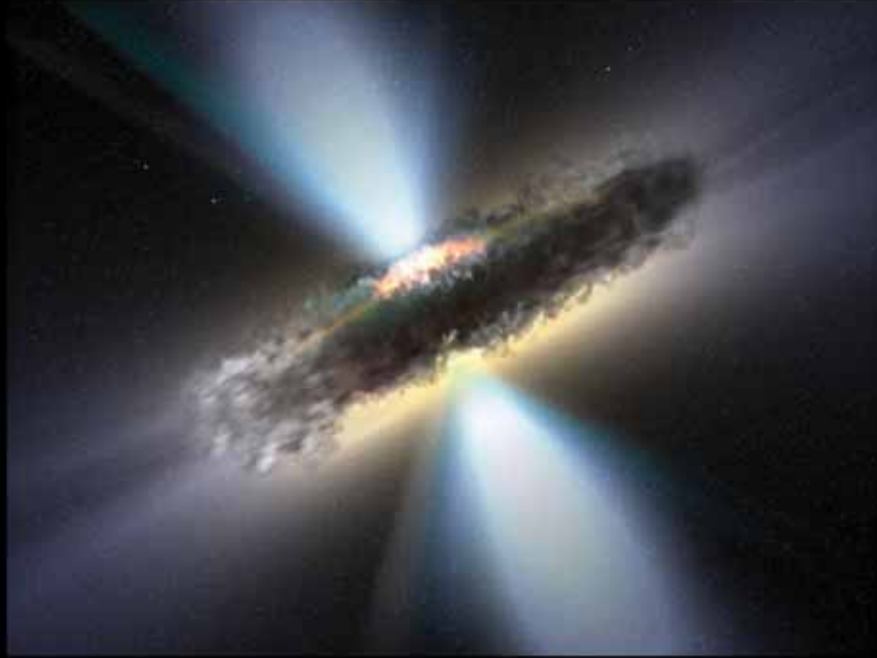

maddeler, kütleçekiminin etkisiyle yıldızın merkezine doğru çekilerek burada sıkışır; buna yıldızın kendi üzerine “çökmesi” denir. Güneş’in ağırlığındaki bir yıldız, enerjisini tüketerek çöktüğünde, bir beyaz cüceye ya da bir nötron yıldızına dönüşür. Kütlesi Güneş’in üç katından fazla olan yıldızlar, çöktüklerinde birer kara delik haline gelirler.

Böylece kara delik adı bilim dünyasına kazandırıldı.

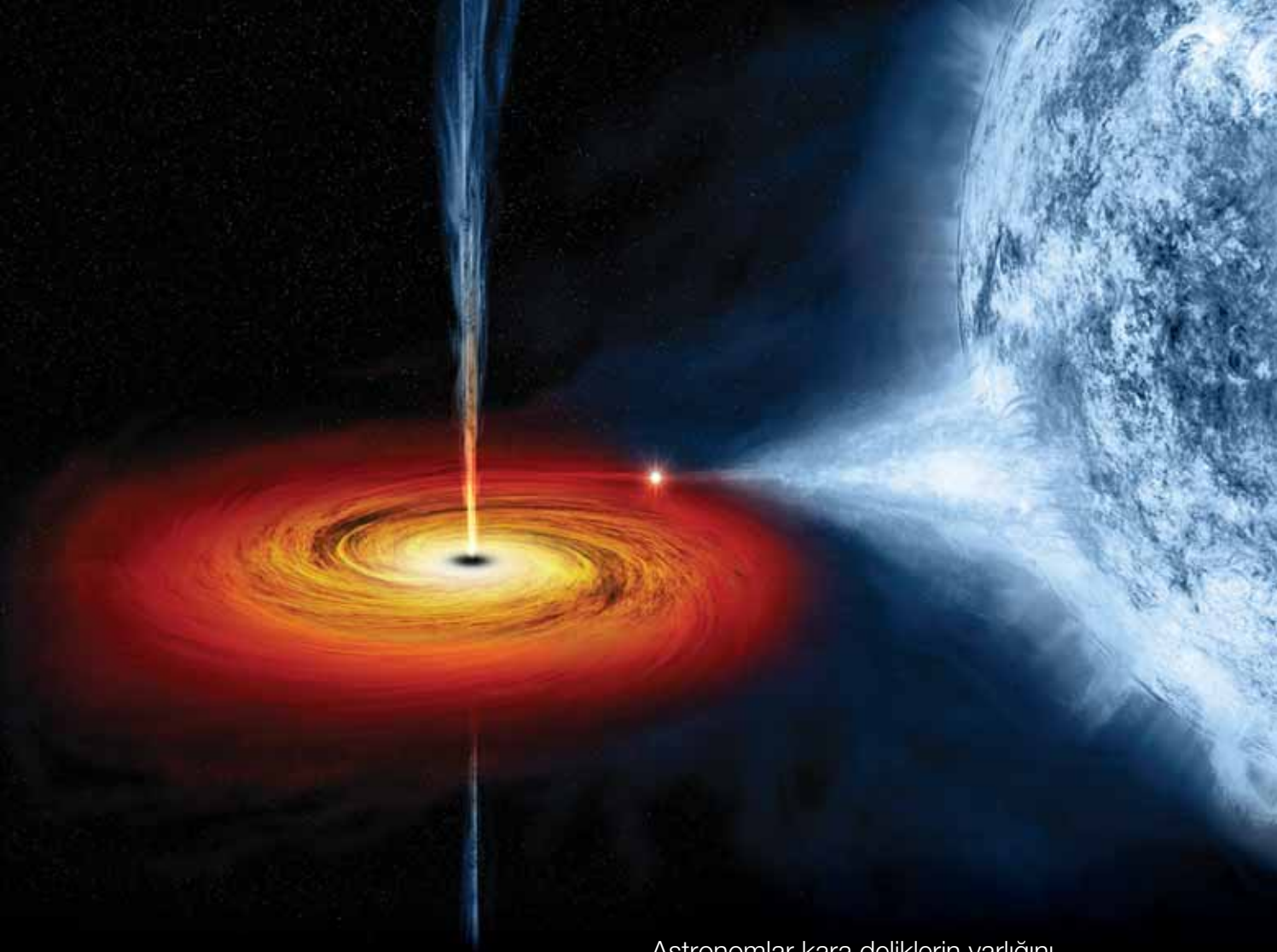
Astronomlar, bazı yıldızların enerjilerini tüketip “öldüklerinde” kara delik haline geldiklerini düşünüyorlar.

Yıldızlar, içerdikleri hidrojeni helyuma dönüştürerek ısı ve ışık salarlar. Bu süreç, küçük bir yıldızda milyarlarca yıl, büyük kütleli bir yıldızda ise sadece milyonlarca yıl sürer. Bu tepkime sırasında hem enerji, hem de kütle açığa çıkar ve sonunda hidrojen biter, böylece yıldız tüm enerji kaynağını tüketir. Yıldızdan arta kalan

Büyük bir yıldız çöktüğünde, onu oluşturan bütün parçacıklar birbirini çekerek yıldızın merkezine doğru sıkışır. Yıldızın bu merkez noktasında hacmi sıfır, kütlesi ise sonsuz olur. Bu nokta kara deliğin merkezidir. Bu merkezin çevresinde, astronomların “olay ufku” dedikleri bir sınır bölgesi vardır. Kara deliğin kütleçekimi etkisiyle deliğe doğru çekilen bir cisim, bu “olay ufku”nu aşarak içeri girdiği andan itibaren sonsuza kadar

yok olup gider. Buradan kurtulabilmesi için ışık hızından daha büyük bir hızla dışarı kaçması gerekir. Ama bu olanaksızdır, çünkü (henüz) hiçbir cisim ışıktan daha hızlı hareket edemez.

Kara deliklerin en ayırt edici özellikleri çok büyük kütle çekimleridir. Işık bile bu çekimden kurtulamadığından kara delikleri görmek olanaksızdır. Ne var ki, kendilerine yakın bir yoldaş yıldızları varsa yerleri saptanabilir. Kara delik kütleçekimiyle bu yıldızdan gaz çekerek bir kütle aktarım diski oluşturur. Sarmal bir biçimde kara deliğe hızla yaklaşan kütle ısınır ve ışıyım yayar. Sonunda madde, sarmal oluşturacak şekilde dönerek olay ufkundan (kara deliğin sınırlarından) geçer ve böylece görülebilir evrenden kaybolur.

Astronomlar kara deliklerin varlığını matematiksel olarak ortaya çıkardılar. Günümüzde, kara deliklerin varlığı, ilgili bilim insanları tarafından onaylanarak kesinlik kazanmış durumdadır.

Bilim insanları kara delikleri dörde ayırıyor. Bir yıldızın kendi üzerine çökmesiyle oluşan kara deliklere “yıldızsal kara delik” denir. Kara delikler galaksilerin merkezinde bulunursa Güneş’in birkaç milyar katına çıkan devasa bir kütleye sahip olurlar ve “dev kara delik” adını alırlar. Kütlesel olarak bu iki tür arasında yer alan kara deliklere “orta kara delik” denir. Kozmos tarihinin başlangıcındaki Büyük Patlama’da oluştukları düşünülen düşük kütleli kara deliklere “ilksel kara delik” adı verilir. Ancak ilksel kara deliklerin varlığı henüz doğrulanamadı.

Kan Damarlarımız

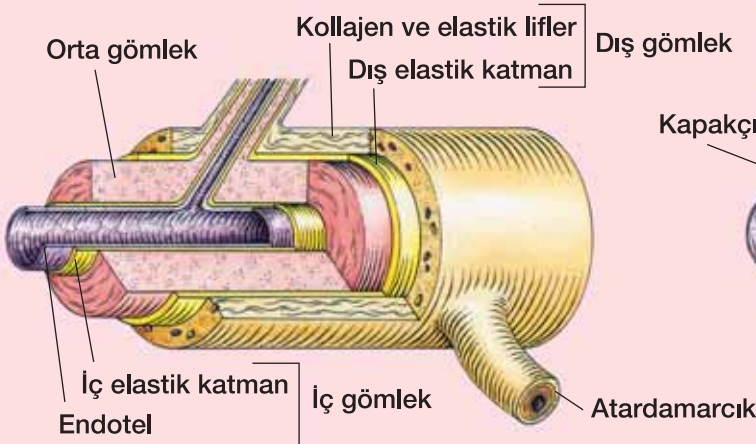
Dolaşım sistemi kalbimiz, damarlarımız ve içlerinde akan kandan oluşur. Bu sistem, başta Oksijen olmak üzere, vücudumuz için gerekli olan maddelerin yanı sıra atıkların da temizlenmek üzere tüm yapı boyunca taşınmasını sağlar. Dolaşım sistemimizin pompası Kalp iken aradaki bağlantılı tüp benzeri yapılar Damar olarak adlandırılır. Kan, normal koşullarda bu kapalı sistemin içerisinde yer alır, sürekli akış içerisinde.

Kalbimizi daha önceki bir sayımızda detaylı olarak incelemiştik. Kalbimizin işleyişini kısaca iki ayrı kısımda toplayabiliriz. Tüm vücutta dokusal düzeyde kullanıldıktan sonra, Oksijeni tükenen kirli kan kitaplarda genellikle mavi renkle görmeye alışık olduğumuz “Ven” (toplardamar) olarak adlandırılan damarlarla kalbimizin sağ tarafına taşınır. Buradan ise yine damarlar aracılığıyla, özel bir dolaşım sistemi sayesinde Akciğerlerimize pompalanır.

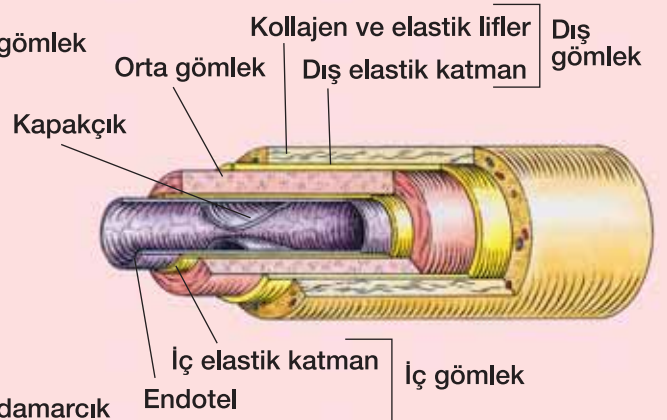
Kullanılmış olan kandaki Karbondioksit soluk verme sırasında Akciğerlerden dışarı verilir. Yine akciğerlerimizde, soluk aldığımız sırada havayla birlikte aldığımız Oksijen kana geçerek vücudumuz için gerekli olan forma dönüşür. Temizlenen kan, yine damarlarla, bu kez kalbin sol tarafına taşınır ve tekrar vücutta kullanılmak üzere pompalanır. Temiz kanı taşıyan, kitaplarda kırmızı renkle boyalı olarak resmedilen, yüksek basınçlı damarlar “Arter” (atardamar) olarak adlandırılır.

Damarlar, pompa (kalp) ile tüm vücut bölümleri arasındaki bağlantıları oluşturan, farklı büyüklükte, tüp biçiminde bağlantılı yapılardır. Yukarıda saydığımız gibi, Arter’ler, Oksijenden zengin kanı kalpten dokulara doğru taşıyan damarlardır. Venler ise Oksijenden fakir-kullanılmış kanı dokulardan kalbe taşıyan damarlardır. Ayrıca Kapiller’ler vardır ki onlar da çok küçük, bazen gözle

BÜYÜK ATARDAMAR KESİTİ

BÜYÜK TOPLARDAMAR KESİTİ

görülmesi zor olan çaplarda, çok ince dokusal damarlardır.

Atardamarların büyük bölümünün kas dokusundan oluşan duvar yapısı, kalbin kanı pompalarken uyguladığı basınca dayanacak özelliktedir. Bunlar genellikle vücut içerisinde derinde yerleşik, ancak bazı yerlerde, örneğin el bileğinde, şakaklarda, boyunda, ayak sırtında ve ayak bileğinin dış yanında yüzeyle yakındırlar.

Toplardamarların duvarları ise daha incedir. Çünkü bu damarlarda dolaşan kanın basıncı artık azalmıştır.

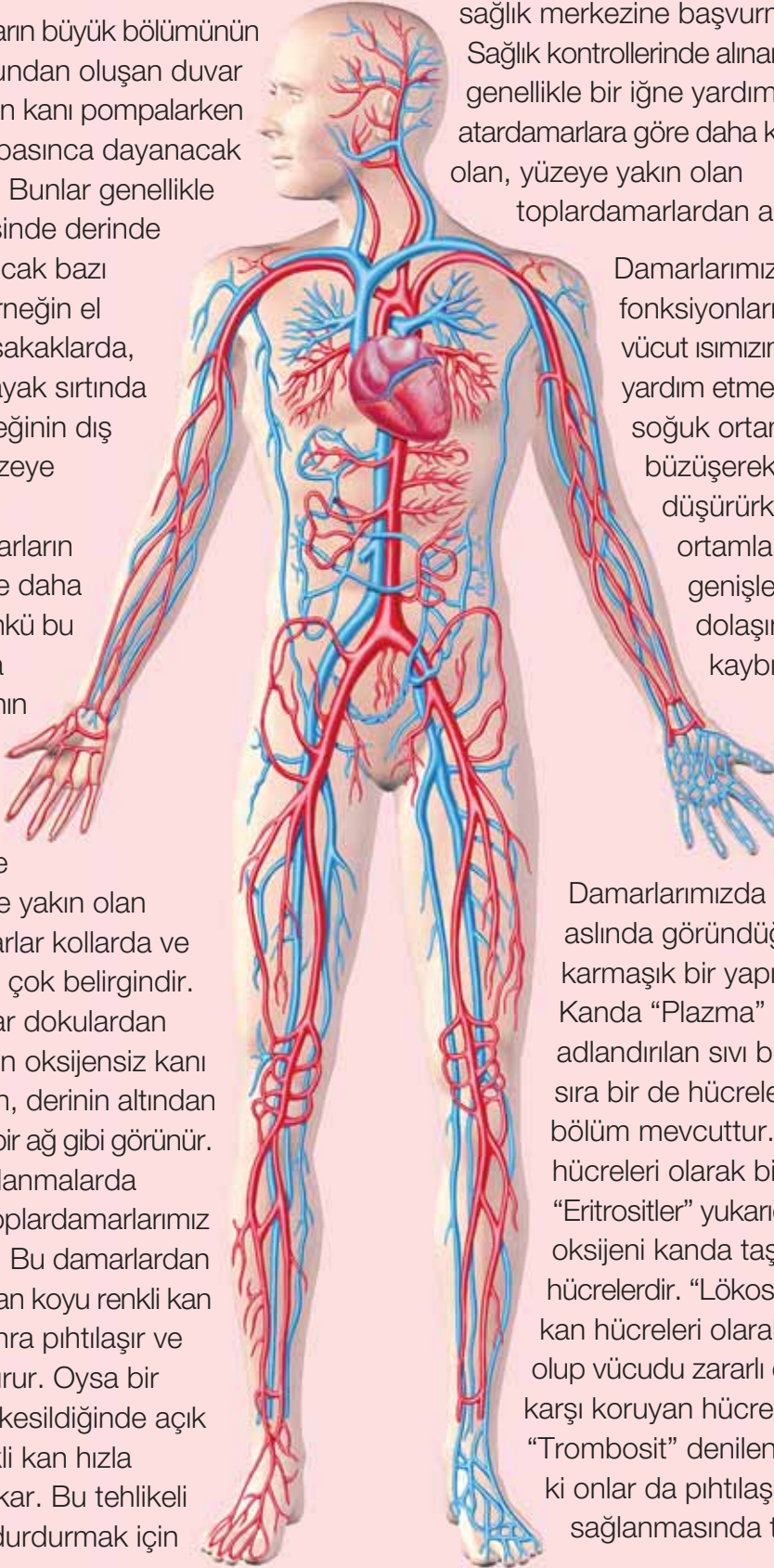
Çoğu yerde yüzeyle iyice yakın olan toplardamarlar kollarda ve bacaklarda çok belirgindir. Bu damarlar dokulardan kalbe dönen oksijensiz kanı taşıdığından, derinin altından mavi renkli bir ağ gibi görünür. Kesici yaralanmalarda genellikle toplardamarlarımız zarar görür. Bu damarlardan yavaşça akan koyu renkli kan bir süre sonra pıhtılaşır ve kanama durur. Oysa bir atardamar kesildiğinde açık kırmızı renkli kan hızla fışkırarak akar. Bu tehlikeli kanamayı durdurmak için

kesilen yere parmakla ya da avuç içiyle sıkıca bastırmak, zaman yitirmeden bir sağlık merkezine başvurmak gerekir.

Sağlık kontrollerinde alınan kan örnekleri genellikle bir iğne yardımıyla, atardamarlara göre daha kolay ulaşılabilir olan, yüzeyle yakın olan toplardamarlardan alınır.

Damarlarımızın fonksiyonlarından biri de vücut ısıımızın korunmasına yardım etmektir. Damarlar, soğuk ortamlarda büzülerek ısı kaybımızı düşürürken, sıcak ortamlarda genişleyerek dolaşım ile birlikte ısı kaybını da artırır.

Damarlarımızda akan kan aslında görüldüğünden daha karmaşık bir yapıya sahiptir. Kanda "Plazma" olarak adlandırılan sıvı bileşimin yanı sıra bir de hücrelerden oluşan bölüm mevcuttur. Kırmızı kan hücreleri olarak bildiğimiz "Eritrositler" yukarıda anlattığımız oksijeni kanda taşıyan hücrelerdir. "Lökositler" ise beyaz kan hücreleri olarak bilinmekte olup vücudu zararlı organizmalara karşı koruyan hücrelerdir. Ayrıca "Trombosit" denilen yapılar vardır ki onlar da pıhtılaşmanın sağlanmasında temel rol alan

özelleşmiş hücresel yapılardır. Kısaca, basit bir sıvı olduğunu zannedebileceğimiz kan aslında çok hayati fonksiyonların yerine getirilmesine aracılık eden bir oluşumdur.

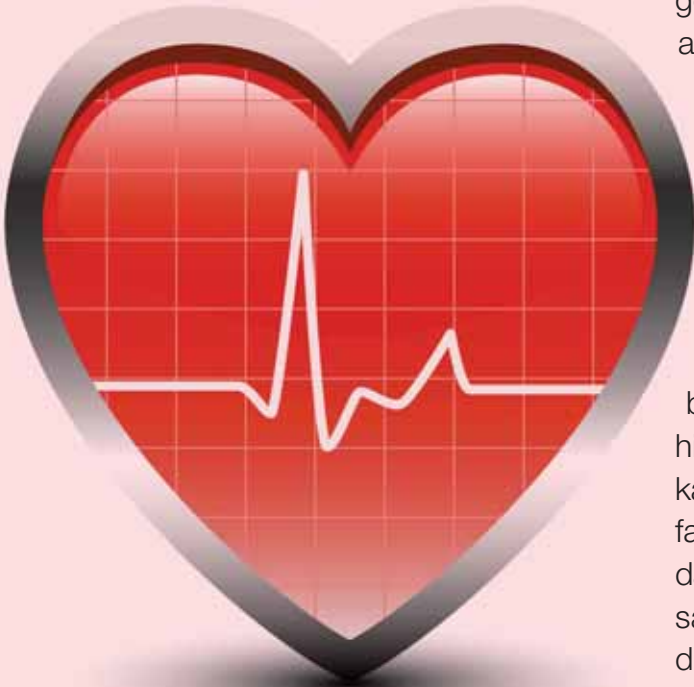
Damar duvarları, görev yaptıkları bölgeye ve karşı kaldıkları basınca bağlı olarak kısmen değişmekle birlikte belli başlı tabakalardan meydana gelirler. Damar hastalıkları bu tabakalarda meydana gelebilecek sorunlarla oluşurlar. Örneğin damar tıkanıklığı, sağlıksız, yağ ve karbonhidrat ağırlıklı beslenme, sigara kullanımı gibi nedenlere bağlı olarak damar duvarının iç tabakasında meydana gelen kalınlaşmalar sonucunda olur. Yine benzeri olarak, orta tabakada meydana gelebilecek doğumsal ya da edinsel hasarlanmalar, bazı damarlarda balonlaşma olarak tanımlanan genişlemeler meydana getirebilir. Koroner damar hastalığı olarak

tanımlanan hastalık grubunda kalbi besleyen “koroner” atardamarlar tutulur. Bu damarlardaki daralma ya da tıkanma göğüs ağrısı ve tedavi edilmediği takdirde kalp krizine neden olabilir. “İnme” olarak bilinen durumlarda ise beyin ve beyinciği besleyen atardamarlarda daralma ya da tıkanma geçici ya da kalıcı beyin felcine neden olabilir. Periferik damar hastalıklarında kalp ve beyin dışındaki kol, bacak, bağırsak, karaciğer ve böbrek gibi diğer doku ve organları besleyen atardamarlar tutulur. Çok yaygın bir sağlık sorunu olan varis, sıklıkla bacaklarda görülmek üzere, toplardamarların çapının artması, genişlemesi ve damar duvar yapısının bozulması sonucunda meydana gelir.

Nabız olarak adlandırdığımız şey aslında kalbimizin çalışması hakkında bize fikir veren bir parametredir.

Nitekim, cildimizin altında, en kolay boynumuzda ve el bileğimizde, hemen başparmağımızın bittiği noktada hissedebileceğimiz atımlar, kalbimizin her kasılması sırasında meydana gelen basınç farkından meydana gelir. Kalbimizin hızını da bir dakika boyunca bu atımları (nabızları) sayarak hesaplayabiliriz ki normal değeri dakikada 60 ile 100 atım arasındadır. Bir

diğer önemli parametre de “Tansiyon” olarak sıklıkla duyduğumuz, kalp atımının damar duvarına yaptığı basınctır. Bu basıncın beklenen değerden daha yüksek ölçülmesi kalp-damar hastalıkları açısından uyarıcı temel işaretlerdendir.

Arkadaşlar, her zaman olduğu gibi bu kadar önemli olan başta damarlarımız olmak üzere tüm dolaşım sistemimize karşı bazı sorumluluklarımız var elbet. Açık havada spor yapmayı erken yaşlardan itibaren günlük yaşamımızın bir parçası, bir alışkanlık haline getirmek, kalp-damar hastalıklarından korunmamıza yardımcı olacaktır. Bu amaçla, spor yapmak için spor salonları ya da özel ekipmanlar kullanmak şart değildir. Günlük yaklaşık 30 dk orta tempoda yürüyüş yapmak veya asansör yerine merdivenleri kullanmak gibi tutumlar gereken aktiviteyi sağlamaya yeterli olacaktır. Hayvansal ve özellikle donmuş yağlardan ve onların kullanıldığı hazır gıda maddelerinden uzak, sebze ve meyve ağırlıklı beslenmek ayrıca sağlığınıza

korumamız konusunda faydalı olacaktır. Hazır meyve suları ve gazlı içecekler yerine taze sıkılmış meyve suları ya da doğrudan meyvenin kendisini tüketmek daha sağlıklı olacaktır.

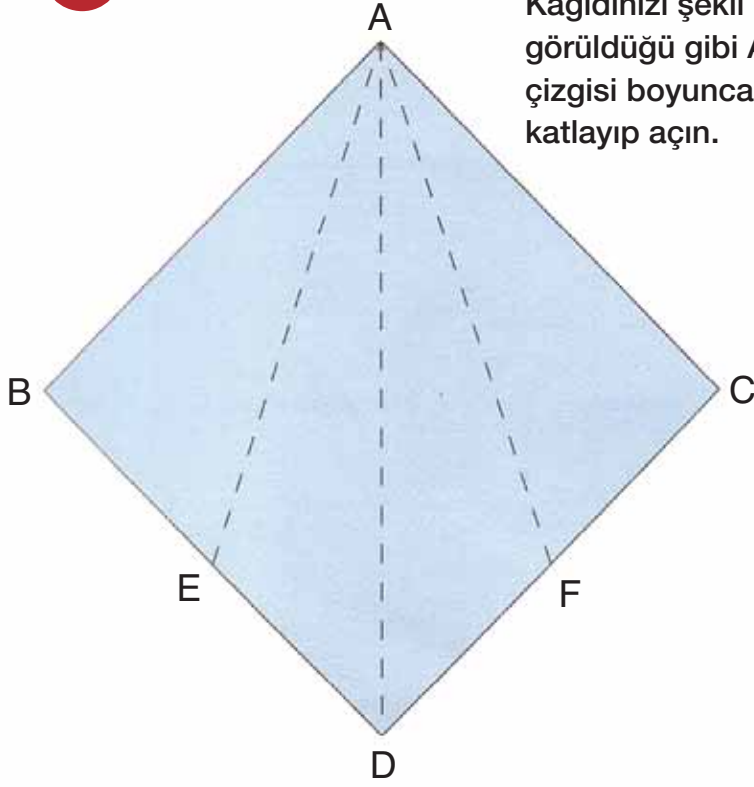
Kalp ve damarların en büyük düşmanı sigaradır. Sigaradan uzak duracağınızdan şüphe duymamakla birlikte sigaranın içildiği ortamlardan da uzak durmanızı dileriz. Unutmayınız ki kalp-damar hastalığından şikâyet eden insanların büyük çoğunluğu sigara kullanan kilolu insanlardır.

Dolaşım sisteminize iyi bakmanız dileğiyle bir sonraki sayıya kadar hoşçakalın.

Kâğıt katlayarak KUĞU yapalım

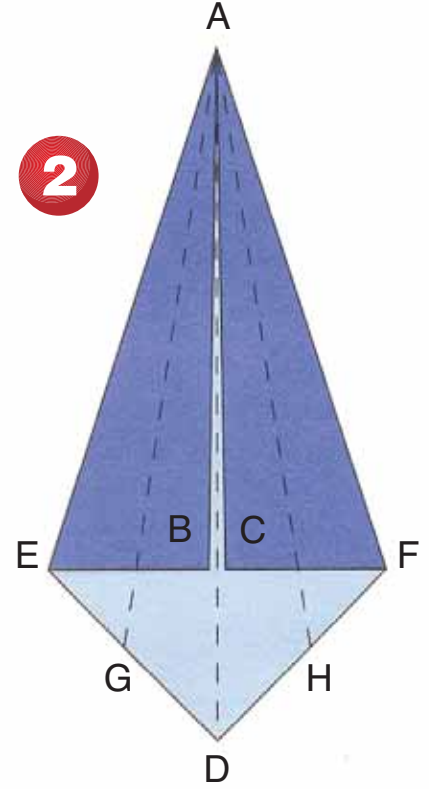
1

Önce kare bir kâğıt alın.

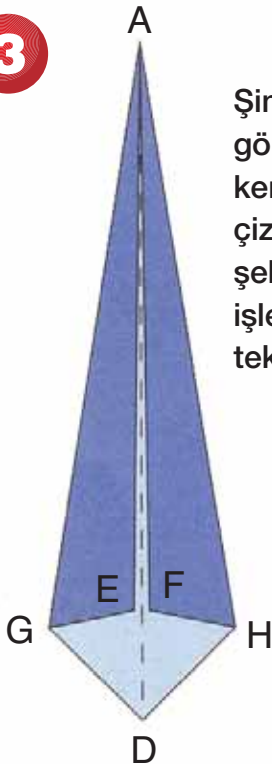
Kâğıdınızı şekil 1'de görüldüğü gibi AD çizgisi boyunca katlayıp açın.

2

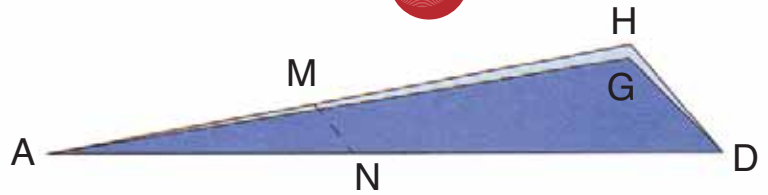
Şekil 2'de görüldüğü gibi, AB kenarını ortadaki AD çizgisinde birleştirecek şekilde katlayın. Aynı işlemi AC kenarı için de tekrarlayın.

3

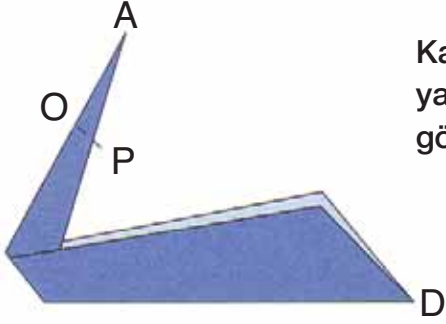
Şimdi de yanda gördüğünüz şekilde AE kenarını ortadaki AD çizgisinde birleştirecek şekilde katlayın. Aynı işlemi AF kenarı için de tekrarlayın.

4

Kâğıdınızı ortadaki AD çizgisi boyunca ikiye katlayın.

5

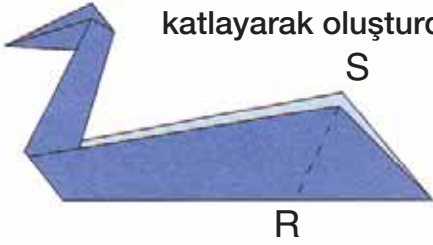

Katladığınız kağıdı, kanat oluşturacak şekilde yarım açın. Boynu oluşturmak için şekilde görüldüğü gibi MN çizgisinden geriye katlayın.

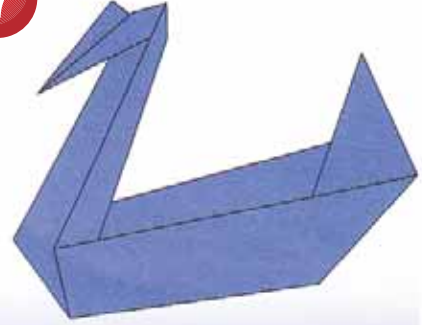
6

Kuşunun başını yapmak için ise bu sefer boynunu yarım açarak OP çizgisinden öne doğru katlayın.

Kuşunun gövdesini ve başını katlayarak oluşturduunuz.

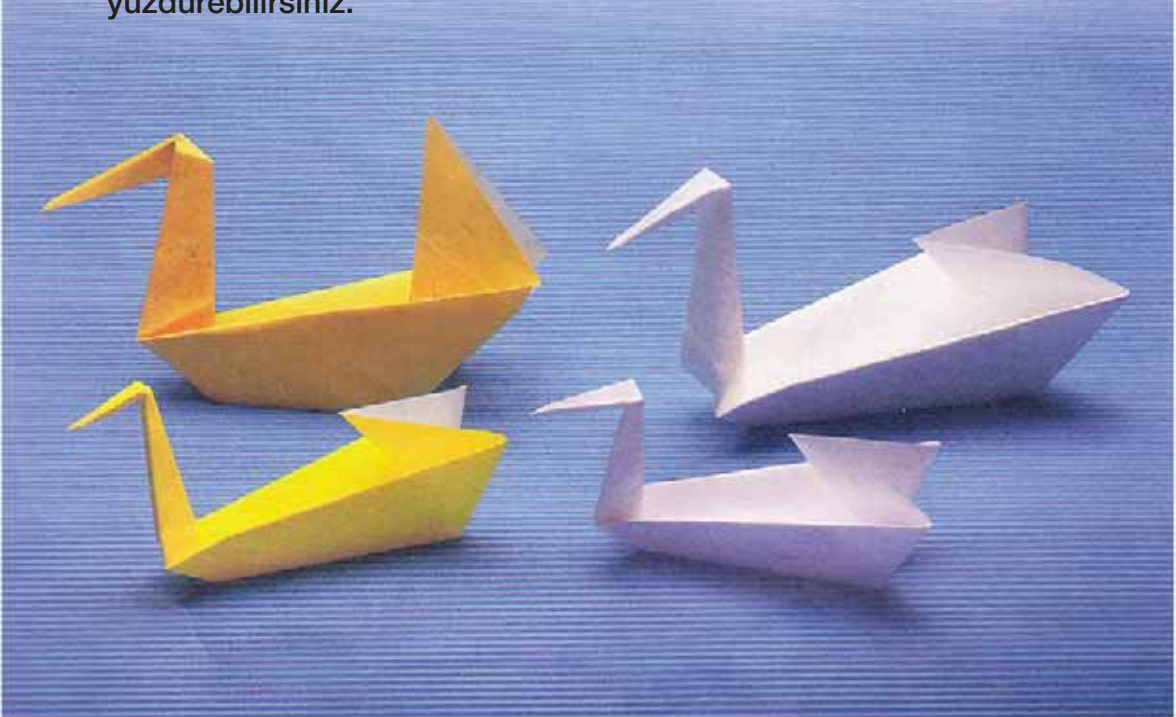

7

8

Farklı renklerde kağıtlardan, istediğiniz boyutlarda kuşular yapıp keyifle yüzdürebilirsiniz.

14
EkimDünya Standardlar Günü ve
Türkiye Standardlar Haftası

Arkadaşlar, standardların yaşamımızdaki önemini unutmamamız ve her sene bilgilerimizi yenilememiz için 14 Ekim tarihinde Dünya Standardlar Günü kutlanıyor. Ayrıca ülkemizde ekim ayının üçüncü haftası Türkiye Standardlar Haftası olarak kutlanıyor.

İkinci Dünya Savaşı'nın bitmesinden bir yıl sonra 14 Ekim 1946 tarihinde Londra'da 25 ülkeden 65 temsilci bir araya geldi. Bu görüşmelerde dünya standardizasyon çalışmalarını yönlendirecek uluslararası bir örgütün kurulmasına karar verildi.

Dünyada yaşanan teknolojik gelişmeler ve küreselleşme süreci, üretim ve tüketim yapılarını yeniden biçimlendirdi; oluşan rekabet ortamı, kaliteyi ön plana çıkararak ürünlere uluslararası standardlar

getirilmesini zorunlu kıldı. Böylece Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) kuruldu. ISO 1947 yılında çalışmalarına başladı. 1970 yılından beri bu toplantının başlangıç günü olan 14 Ekim; Dünya Standardlar Günü olarak kutlanıyor.

Standardizasyonun öneminin ve kazandırdıklarının kitlelere aktarıldığı bugünün bizim için farklı bir önemi var. Çünkü tüm dünyada kutlanan Standardlar Günü, 1968 yılında dönemin Türk Standardları Enstitüsü Başkanı Faruk Sunter'in teklifiyle gündeme geldi ve 1969

yılında yapılan ISO Genel Kurulu'nda da tüm üyelerin uygun görmesiyle kabul edildi.

Türk Standardları Enstitüsü, 16 Ekim 1954 tarihinde kuruldu. 14 Ekimin Dünya Standardlar Günü olması, 16 ekimin de TSE'nin kuruluş tarihi olması nedeniyle Enstitümüz Millî Eğitim Bakanlığına ekim ayının üçüncü haftasının "Türkiye Standardlar Haftası" olarak kutlanmasını önerdi. 1993'ten bu yana ülkemizde her yıl ekim ayının üçüncü haftası Türkiye Standardlar Haftası olarak kutlanıyor.

Arkadaşlar, TSE 1954 yılında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesinde kuruldu. Kısa zamanda kurumlaştı, 1956 yılında Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı ve Uluslararası Elektroteknik Komisyonuna üye oldu. 1959 yılında

Dünya Standardlar Günü
14 Ekim 2012

Daha az atık,
daha iyi sonuç.
Standardlar verimliliği artırır.

yayınlanan Türk Standardlarının Tatbiki Hakkında Nizamname'yle standardların uygulamaya konulması konusu düzenlendi.

18 Kasım 1960 tarihinde kabul edilen

ve 22 Kasım 1960 tarihinde

yürürlüğe giren 132 sayılı

Kanun'la TSE bugünkü

kimliğine kavuştu.

yılında ilk laboratuvar

çalışmalarına, ardından da

Türk Standardlarına Uygunluk

Belgelendirmesi yani TSE

Belgesi'yle aynı yıl

belgelendirme çalışmalarına

başladı.

1967 yılında Bakanlar Kurulu tarafından 1959 yılındaki Nizamname iptal edilerek Türk Standardlarının Uygulanması Hakkında Tüzük kabul edildi. Bu sayede standartların uygulanması günün şartlarına uygun hâle geldi.

Peki, standardizasyon neden önemli?

Standardizasyon, belirli bir faaliyetle ilgili olarak ekonomik fayda

sağlamak üzere bütün tarafların yardım ve iş birliğiyle belli kurallar koyma ve bu kuralları uygulama işlemidir.

Hazırlanan mevzuat için teknik ve bilimsel altyapı oluşturarak da kamu otoritesine destek sağlar.

Tüketicilerin korunmasına, yaşam kalitesinin yükseltilmesine destek olan standartlar, toplumun her kesiminin faydalandığı bir altyapı oluşturur.

Standardlar, ülke ekonomisinde çok önemli bir yere sahiptir. Bugün dünyanın gelişmiş ekonomilerine baktığımızda, bu ülkelerin standardizasyon altyapılarının çok güçlü olduğunu görürüz. Bu nedenle, ulusal standard kuruluşunun gücü ve etkinliği, bir ülkenin gelişiminde önemli bir göstergedir.

TSE, 58 yıldır yapmış olduğu hizmetlerle standardizasyon alanında ülkemizin yüz akı oldu. TSE'nin yayınladığı standard sayısı 30 bini aştı. Avrupa standartlarının yüzde 99'undan fazlası ülkemize uyumlulaştırıldı.

Ürünlerin farklı pazarlara girebilmesi bu standartları taşımasına bağlıdır. Ekonomik gelişmenin süreklilik kazanması, üretilen mal ve hizmetlerin yalnız ulusal pazarlarda değil, dünya pazarlarında da alıcı bulmasıyla olanaklıdır.

Standardlar, uluslararası ticaretin gelişmesine, yeni teknolojilerin yaygınlaşmasına katkı vererek sanayiciyi yönlendirir.

TSE Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı ve Uluslararası Elektroteknik Komisyonu'nun 56 yıldır aktif üyesi.

CENELEC

Avrupa Standardizasyon Komitesi (CEN) ve Avrupa Elektroteknik Standardizasyon

Komitesi'ne (CENELEC) üye

olan TSE, Bölgelerarası Standardizasyon Birliği (BASB) adlı bölgesel örgütün kuruluşunu da gerçekleştirdi.

TSE, İslam Ülkeleri Standardizasyon ve Metroloji Enstitüsü'nün

(SMIIC) kuruluşunda aktif olarak yer aldı.

Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı'nın Oslo'da gerçekleştirilen 33'üncü Genel Kurulunda, en üst düzey yönetim organı olan ISO Konseyine 2011-2012 yıllarında görev yapmak üzere seçildi.

TSE'nin standardizasyon çalışmalarının yanı sıra diğer önemli görevleri de belgelendirme, gözetim, muayene, kalibrasyon ve laboratuvar hizmetleri gibi alanlarda hizmet sunmak. TSE'nin bu hizmetleri, ülkemiz sanayisinin, ticaretinin büyük sıçrama yaparak uluslararası pazarlarda fiyat ve kalitesini koruyabilmesi ve teknik engelleri rahatlıkla aşabilmesi açısından belirleyici oluyor.

TSE, 1964'te ilk defa yürürlüğe koyduğu TSE Marka Sistemi ile başladığı belgelendirme çalışmalarında dünya çapında saygın ve etkin oldu. İhtiyari

belgelendirme sisteminin yanı sıra uluslararası birçok belgelendirme sistemine dâhil oldu. Avrupa Birliği mevzuatının getirdiği

"CE" işareti konusunda öncü olarak görev yaptı.

Ülkemiz adına birçok uluslararası organizasyona ev sahipliği yapan TSE, tüm dünyada ülkemiz adına standardizasyon ve kalite konusunda belirleyici ve öncü rolünü güçlendiriyor.

Arkadaşlar, standartlara ve toplam kalite anlayışına uygun üretim yapılması maliyetleri azaltır, tüketiciye kaliteli mal ve hizmet sunulmasını sağlar, ürünlerin rekabet gücünü artırır, tüketici haklarının korunmasına ve toplumsal refahın yükselmesine katkıda bulunur.

Dünyadaki gelişmelere uygun kalkınma çabalarını sürdüren ve rekabet gücünü artıran Türkiye, bölgesindeki önemli ekonomik aktörlerden birisi durumuna gelmiş bulunuyor.

Bugün Türk ürünlerinin dünya pazarlarında kabul görmesinden hepimiz gurur duyuyoruz. Bunda uluslararası standartları yakalama ve dünya ölçeğinde üretim yapma anlayışının benimsenmesinin payı büyüktür. Bu alanda Türk Standartları Enstitüsü de önemli sorumluluklar üstlemiştir.

TSE sorumluluklarının bilinciyle ekonomimizin rekabet gücünün yükseltilmesi, üretici ve tüketicilerin bilinçlendirilmeleri yönündeki çabalarını sürdürüyor.

Paraşütçülük

Arkadaşlar, kuş gibi uçuş hevesi insanlara tarih boyunca neler yaptırdı biliyor musunuz? Bu deneyimlerden birisi de paraşüttü.

Paraşüt Nedir?

Günümüzde kullanılan paraşütler genellikle naylondan yapılır ve açıldığı zaman kubbe çapı 5-6 metre kadar olur. Paraşütün kubbesi askı ipleriyle kuşam donanımına bağlıdır. Paraşütü kullanacak olan havacı, kemer ya da yelek biçimindeki kuşam tertibatın donanımını uçuş elbisesinin üzerine takar. Paraşütün kubbesi ve askı ipleri de belirli bir düzenle katlanır, özel çantasına yerleştirilir, havacının sırtı ya da göğsü üzerine takılır. Paraşütün ağırlığı genellikle 9 kg ile 15 kg arasındadır.

Paraşütçü uçaktan atladıktan sonra, paraşütün açılması, paraşütçünün elle çektiği bir iple, otomatik bir zamanlama

aygıtıyla ya da uçağa bağlı bir ipin gerilmesiyle sağlanır. Gerilen esnek ipler paraşüt çantasının açılıp yaklaşık 75 santimetre çapında küçük bir kılavuz paraşütün çıkmasını sağlar. Havayla dolan bu paraşütün çekmesiyle ana paraşüt çantadan çıkar. Paraşüt kubbesinin katları açılırken bunların arasına hızla dolan hava, paraşütü bütünüyle açar. Saniyede yaklaşık olarak 6 metrelik bir hızla düşen paraşütçü, askı iplerini şu ya da bu yana çekerek paraşüte dolan havanın bir bölümünün

kaçmasını sağlayabilir, bu yolla iniş açısını ve iniş yerini belirli bir ölçüde denetleyebilir.

Paraşütler temel yapıları incelendiğinde yuvarlak (kubbe) ve kanat paraşütler olarak sınıflandırılabilir. Yuvarlak paraşütlerin hareket kabiliyeti kanatlara göre daha az ve yavaştır. “Kanat” yani kanat profiline sahip paraşütlerin, daha yüksek hareket yetenekleri vardır, daha küçük yüzey alanına

sahiptirler ve daha yumuşak inişlere elverişlidir.

Paraşütler, üretildikleri kumaşların hava geçirgenlik oranları açısından da farklılıklar gösterir. Sportif paraşütçülük için tasarlanmış tüm sistemlerin içinde bir yedek bir de ana paraşüt olmak üzere iki paraşüt barındırır.

Paraşüt, ilk denemelerde insanların yüksekçe bir yerden atlayıp yavaşça süzülerek aşağı inebilmeleri için kullanılıyordu. Havacılığın gelişmesiyle, uçakların düşme

Paraşüt genellikle paraşütçünün atladığı uçak ya da balona bir iple bağlıdır. Paraşütçünün atlamasıyla gerilen bu ip paraşütün otomatik olarak açılmasını sağlar. Ama bazen paraşütçü belirli bir süre paraşütünü açmadan serbestçe düştükten sonra paraşütü açar.

Serbest düşüş sırasında kol ve bacaklarını iki yana açıp vücuduna hafif bir eğim veren paraşütçü uçar gibidir. Havada dönüp taklalar atabilir. Paraşütçüler el ele tutuşup gruplar oluşturabilirler; birbirlerine bayrak verebilirler. Çok sayıda paraşütçü el ele tutuşarak havada insan dizileri oluşturabilir. 24 paraşütçünün el ele tutuşmasıyla oluşturulan insan dizisi bu dalda ulaşılan rekordur. Bu tür zor gösteriler için Kanada benzeyen paraşütler kullanılır.

Spor amacıyla kullanılan paraşütlere güvenliği artırmak için, "kol" denen bir donanım eklenmiştir. Bu donanım paraşüt açıldığı zaman paraşütçünün düşey durumda olmasını sağlar ve düşme hızı kesildiğinde duyulan sarsıntıyı azaltır. Ayrıca paraşütçünün paraşütün kubbesine ya da askı iplerine takılmasını engeller.

Paraşütü dolduran hava, paraşüt kubbesinde bulunan deliklerden çıkabilir. Havanın bu hareketi, jet etkisiyle paraşütü karşıt yönde iter. Paraşütçü kubbedeki bu deliklerden, askı iplerinden ve kendi hareketlerinden yararlanarak paraşütü yönlendirebilir. Günümüzde daha da güvenli paraşüt türleri yapılmıştır.

riskine karşılık havacıların atlayıp kurtulmalarını sağlayan bir donanım olarak yerini aldı. 1950'lerin başında paraşütçülüğe ilgi arttı, eğlenme ve yarışma amacıyla kullanılmaya başlandı. Bir spor dalı olarak kabul edilmesi ve uluslararası yarışmalarda yer bulması da bu yıllara rastlar.

İlki 1951'de yapılan dünya paraşütçülük şampiyonası, Uluslararası Havacılık Federasyonunun (FAI) denetiminde iki yılda bir düzenlenir.

Paraşütçülük

Paraşütçülükte amaç, paraşütle atlayarak yerdeki bir hedefin en yakınına inebilmek ya da paraşütçülerin paraşüt açılmadan önce ve açıldıktan sonra, havada yaptıkları belirli hareketlerle bir gösteri gerçekleştirmektir. Bu gösteriyi paraşütçüler tek tek ya da takım halinde yapabilirler.

Temaslı uçuş

Genellikle 4 ya da 8 paraşütçünün 2000-2500 metre arasında, paraşütleri açık olarak temas sağlamalarıdır. Takım elemanları bir arkadaşlarının paraşütüne el ya da ayaklarıyla tutunurlar. Yarışmada zorunlu (4 figür) ve serbest (3 figür) hareketler ve dönüşler vardır. Yere indikten sonra bir sürat yarışı yapılır. 8 yarışçının 2500 metreden atladıktan sonra en kısa sürede bir araya gelmesi ve en az 20 saniye kalması gerekir.

atlama tekniğini iyice geliştirmiş olması gerekir.

Parapant (Yamaç paraşütü)

Serbest uçuşa benzer. Paraşütün inceliği sayesinde hafif ve dik bayırlardan kolaylıkla havalanır. Bu atlayış dağlarda yapılabilir. Uçağa gerek olmadan yapılabilmesi hızla yayılmasını sağlamıştır.

Tırmanma

Karada bir araç veya denizde bir motor tarafından çekilerek paraşütün havalanması sağlanır. Paraşüte

Akrobasi (Stil atlayışı)

Serbest atlayışta yarışmacı, 2000 metreden sonra ve paraşütünü açmadan önce zorunlu altı figürü yerine getirmek zorundadır.

Toplu uçuş

Serbest atlayışta grup elemanlarının daha önceden kurayla belirlenen zorunlu hareketleri yapmaları gerekir. Atlayış 2750-3000 metrelerden yapılır. Bu atlayış için grup halinde çalışmalar kadar her sporcunun

başlamak için iyi bir yoldur. Gerekli yüksekliğe çıktıktan sonra çekiş durur ve zorunlu iniş yapılır. İstenen noktaya inme yarışmaları da yapılabilir.

Hedef atlayışı

1000 metreden başlayan atlayışlar sonunda, hedefin merkezinde yer alan 5 santim çapında bir noktaya basmak gerekir. Tam isabete bir başarı puanı verilir. Bireysel atlayışlarda yarışmacı, hedefin üzerinden geçerken zamanını seçerek atlar. Takım yarışlarındaysa 4 yarışmacı aynı geçište atlar, ama hedefe aynı anda varmamak için paraşütlerini farklı zamanlarda açarlar. Sonuç her birinin bastıkları yerle hedef arasındaki mesafelerin toplanmasıyla belirlenir.

Biatlon

Kayak ve paraşütün birleştiği bir yarışmadır. İki büyük slalom ve paraşütle, istenen yere inme şartı da olan en az iki atlayış yapılır. Aynı adı taşıyan kuzey disiplini kayak yarışmasını hatırlatan bu yarış, dağlık bölgelerde yapılır. Kayak yarışlarındaki

atıcılığın yerini burada paraşütle atlama almıştır.

Arkadaşlar, paraşütle atlama sporu için Türk Hava Kurumu (THK) ve özel havacılık kulüpleri eğitim veriyor. THK tarafından Ankara, Eskişehir İnönü'de ve İzmir Efes'te verilen paraşüt eğitimlerine koşullara uygun herkes katılabiliyor.

Paraşütle Uzaydan Atlayan Adam

Avusturyalı Felix Baumgartner, 14 Ekim 2012'de ABD'nin New Mexico eyaletindeki Roswell yakınlarından, 850 bin metreküplük helyum balonunun taşıdığı 1360 kilogram ağırlığındaki kapsülle stratosfere çıktı.

Felix Baumgartner'in kapsül içinde yükselmeye başlamasından 2 saat 15 dakika sonra balon hedef irtifanın da üstüne çıkıp 38 bin metre yüksekliği aşınca helyum balonunun üstündeki kapak açılarak gaz bırakıldı ve irtifa sabitlendi. Felix'in 39 bin metreye ulaşması 2 saat 30 dakika sürdü. Kontroller yapıldı ve dakikalar içinde Felix kendini boşluğa bıraktı. İlk 30 saniyede 980 kilometre hıza ulaştı, 40 saniyede ses hızını geçti. Ardından paraşütünü açtı. Felix hedeflediği tüm rekorlarını kırdı. Büyük bir zaferin gururu ile bütün dünyanın merakla izlediği denemesini başarıyla bitirdiği noktaya ayak bastı.

43 yaşındaki ordudan emekli paraşütçü Baumgartner, Mart ayında yaptığı denemede 21 bin 800 metreden kendisini boşluğa bırakmış, saatte 587 kilometre hıza ulaşarak 3 dakika 33 saniye sonra New Mexico çölüne inmişti.

Felix'in bir seferde elde ettiği başarılar:

En hızlı serbest düşüş: Felix'in serbest düşüş sırasındaki en yüksek hızı 1342,8 km/s.

En yüksek irtifadan serbest düşüş: 39044 metre (yani 39 km. önceki rekor: 31333 metre).

En yüksek irtifaya insanlı balon çıkışı: 39044 metre nihai yükseklik (önceki rekor: 34668 metre)

Felix'in bu uçuşu sayesinde gelecekteki hava-uzay projeleri için bol miktarda araştırma ve veri de sağlandı.

kim kimdir?

Erol Günaydın

Arkadaşlar, bu sene Türk Tiyatrosu çok önemli kayıplar verdi. Geçtiğimiz aylarda da güler yüzü, sevecen tavırları, özgün espirileri ile unutamayacağımız meddahlık sanatının son temsilcilerinden büyük usta Erol Günaydın'ı kaybettik.

Kavuklu Hamdi'den İsmail Dümbüllü'ye meddahlık geleneğinin son temsilcilerinden olan meddah, tiyatro ve sinema sanatçısı olan Erol Günaydın, 16 Nisan 1933'te Trabzon, Akçaabat'ta doğdu.

Babası nakliyecilik yapıyordu. Çocuklarının daha iyi eğitim almaları için İstanbul'a göç etme kararı aldığında Erol Günaydın 8 yaşındaydı. Ailece bir kamyonu doluşup uzun bir yolculuktan sonra İstanbul'a vardılar. İlk yıllarda arkadaşları arasında alay konusu olan Karadeniz şivesini düzeltmek için epeyce uğraştı.

İlkokuldan sonra bir akrabasının yönlendirmesiyle Galatasaray Lisesi'ne yatılı

olarak kayıt yaptırdı. Okulda derslerden çok taklitler ve küçük temsillerle zaman harcıyordu. Arkadaşlarının da teşvikiyle okulun tiyatro kulübüne girdi.

Galatasaray Lisesi'nden mezun olduktan sonra profesyonel oyunculuk hayatına 1955'te Haldun Dormen Cep Tiyatrosunda "Papaz Kaçtı" oyunundaki rolüyle adım attı. Fransız ekolüyle gelenekselliği

birleştirerek, Halide Edip Adivar'ın unutulmaz eseri "Sinekli Bakkal" filminde Kız Tefik tiplmesiyle "zenne"liği denedi.

Yıllarca zenne olarak sahneye çıkan Günaydın, çocuk tiyatrosu kurup uzun seneler Anadolu'yu karış karış dolaşarak halkı sanatla buluşturmaya çalıştı.

1960'da "Yeşil Kurbağalar" ile ilk sinema filminde oynayan Erol Günaydın, elli yıllık bir süre içinde çok sayıda filmin ve tiyatro oyununun yanı sıra dizilerde de oynadı.

Nasreddin Hoca tiplemesi, meddah gösterileri, seslendirmeleri ve canlandırdığı diğer pek çok karakter günümüzün en tanınan ve kıdemli aktörlerinden biri haline gelmesini sağladı.

Mimikleriyle cümleler kuran duayen tiyatrocu Erol Günaydın, 1967 yılında Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde 'Güzel Bir Gün İçin' filmiyle, En İyi Senaryo ve En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu ödüllerini kazandı.

bitki

Sığla Ağacı

Günlük ağacı olarak da bilinen sığla, dünyada doğal olarak yalnızca Anadolu'da yetişen değerli bir orman ağacıdır. Muğla'nın Köyceğiz, Fethiye, Marmaris ve Milas ilçelerinde saf ya da kızılçam, karaağaç, kızılğaç ve çınarlarla karışık ormanlar oluşturur. Ayrıca Burdur'un Bucak ilçesinde de koruma altına alınmış bir sığla ormanı bulunmaktadır.

Siğla, yeryüzünde ilk kez 65 milyon yıl önce Üçüncü Dönem’de ortaya çıktı ve hemen her yerde yaygındı.

Siğla en çok 20 metreye kadar boylanabilen ve ilk bakışta çınarı andıran sık dallı bir ağaçtır. 300 yıla kadar yaşar. Ağacın gövdesini ve dallarını saran kabuk yaşlandıkça koyu renkli ve derin çatlaklı bir görünüm alır. Yaprakları çok uzun saplı, beş loplu ve kenarları ince dişlidir. Sonbaharda sarı, kırmızı ve turuncu renklere bürünerek doyumsuz görüntüler oluşturur.

bal kıvamında, grimsi esmer renkli, acımsı bir sıvı çıkarılır. Siğla yağı denen bu madde antiseptik, asalak öldürücü ve yaraları tedavi edici etkisinden ötürü merhem ya da yaki halinde bazı deri hastalıklarının tedavisinde kullanılır. Siğla yağının eski Mısır’da mumyalama işlemlerinde de kullanıldığı biliniyor. Siğla yağının bileşiminde, kozmetik üretiminde yararlanılan bazı değerli uçucu bileşikler bulunur. Ağacın gövdesinden yağ alınmak için kazınan kabuklar da çok eski zamanlardan beri tıtsü olarak kullanılır.

Siğla yağı elde etmek için mart ayı sonunda ağacın gövdesine çizikler atılır. Temmuz ayından itibaren gövde üzerinde biriken salgı ve kabuklar özel bıçaklar ile kazınarak toplanır. Bu salgı ve kabuklar sıcak su ile kaynatıldıktan sonra özel preslerde sıkılarak siğla yağı elde edilir.

Ülkemizde siğla yağı üretimi Orman Genel Müdürlüğünün kontrolünde yapılmaktadır. Üretim yapılacak bölgedeki ağaçlar uzmanlar tarafından işaretlenir ve ormancılardan gözetiminde deneyimli orman köylüleri tarafından yapılır.

Erkek ve dişi çiçekleri aynı ağacın üzerinde, ayrı kümeler halinde bulunur. Erkek çiçekler dik başaklar, dişi çiçekler ise uzun saplı yuvarlak kümeler oluşturur.

Siğlanın meyvesi uzun bir sapın ucunda, aşağı doğru sarkık olarak durur. Olgunlaştıkları zaman sertleşir, kapsüller açılır ve tohumlar dökülür. Çok küçük kanatlı olan tohumun rengi koyu kahverengidir.

Nemli ve humuslu toprakları seven günlük ağacı, döktüğü tohumlarla çoğalır.

Arkadaşlar, siğla, tarihte çeşitli toplumlar tarafından kutsal kabul edilen bir ağaçtı. Bunun en önemli nedeni yağı ve kokusuydu. Siğla ağacının gövdesinden

Asansörlerin Kontrol ve Bakımları

Arkadaşlar, kentleşme ve hızlı nüfus artışıyla birlikte çok katlı binaların sayısı da arttı. Makineler icat edilmeden önce, binalar insanların merdivenle çıkabileceği yükseklikte, en fazla beş katlı olarak inşa ediliyordu. Yapılarda kat sayısı arttıkça üst katlara ulaşımı kolaylaştırmak için asansörler kullanılmaya başlandı. Asansörler çok katlı binalarda kullanılmak için icat edilmedi. 19. yüzyılda bazı maden ocakları ve fabrikalarda

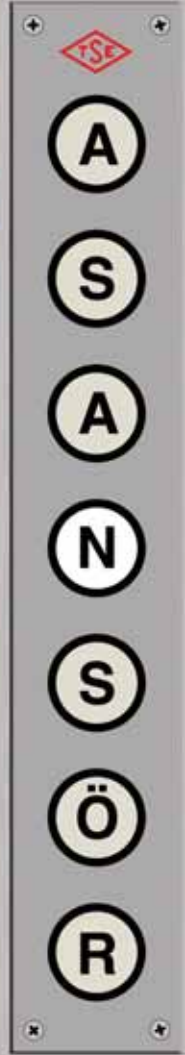
ağır şeyleri taşımak amacıyla yük asansörleri kullanılıyordu. Ancak kent nüfusunun artması ve yüksek binaların çoğalmasıyla insanların ulaşımı için vazgeçilmez bir araç oldu. Asansörlerin kullanılmaya başlanmasıyla, şehirlerde pek

çok yüksek katlı bina ve gökdelen yapıldı. Ayrıca çeşitli sanayi kolları gelişti. Asansöre duyulan gereksinim arttıkça da teknolojisi gelişti, konforu arttı.

Gary Larson tarafından 1800'lü yıllarda yapılan ilk asansör buharla çalışıyordu. Elektrikli asansörlerin yaygınlaşması ise 1890'lı yıllara rastlar. Bu yıllarda

insanlar asansörü sadece birkaç katlı iş hanlarında kullanabiliyorlardı. Günümüzde otomatik asansörlerin kabinindeki kumanda tablosunda, binanın her katı için numaralı bir düğme bulunur. Asansörü kullanan kişinin yapacağı tek şey çıkmak ya da inmek istediği katın düğmesine basmaktır.

Arkadaşlar, bu kadar yaygın kullanılan asansörlerde can güvenliğimiz açısından bir takım önlemler alınması gereklidir. 12 yaşından küçüklerin yalnız asansöre binmesi sakıncalıdır. Kabini görmeden asansör kapısını açmak tehlikelidir. Düğmelerin gereksiz kullanılması, kapıların normalin dışında açılmaya veya kapanmaya

zorlanması asansöre zarar verir. İç kapısı olmayan kabinlerde kapıya olabildiğince uzak durmak ve kapı ile duvar arasına eşyaların sıkışmaması için önlem almak gereklidir. Asansörün durması halinde kapı camını kırarak içinden çıkmaya çalışmamalıyız. Asansörü çağırmak amacıyla düğmelere sürekli basılı

tutmamalıyız. Asansör içinde kat arasında kalan kişilerin kurtarılmasında asansör firması veya bakımcı firmanın talimatlarına mutlaka uymalı, hemen bir büyüğümüze haber vermeliyiz. Unutmayın, asansörde meydana gelen kazaların çoğunluğu yanlış kullanma ve kurtarma işlemleri sırasında gerçekleşmektedir. Asansörün bakımı, bakımcı firma tarafından yapılır. Asansör bakımının zamanında yaptırılmasından bina yöneticileri sorumludur.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayımlanan Yönetmeliğe göre, 1 Ocak 2012 tarihinden itibaren asansörlerin yıllık kontrollerini A Tipi Muayene Kuruluşlarının yapması gerekiyor. Bu yönetmelik gereğince asansörlerin yılda en az 1 kez A Tipi Muayene Kuruluşları tarafından yıllık kontrollerinin yapılması ve yapılan kontrol sonucunun bir rapora bağlanması gerekmektedir.

Söz konusu Yönetmeliğe göre yıllık kontrollerin yaptırılmasından belediyeler sorumlu. Belediye ile A Tipi Muayene Kuruluşu arasında imzalanan protokol ile asansörlerin yıllık kontrollerini yapma yetkisi belediye adına A Tipi Muayene Kuruluşuna verilir.

Bina yöneticileri, binadaki asansörlerin yıllık kontrollerinin yapılmasına izin vermeli ve mümkünse kontrole nezaret etmelidir. Yıllık

kontrolünün yapılmasına izin verilmeyen asansör Muayene Kuruluşu tarafından belediyeye bildirilir. Belediye söz konusu asansörün yıllık kontrolü yapıncaya kadar asansörü kullanıma kapatmakla sorumludur.

A Tipi Muayene Kuruluşu, asansör yıllık kontrollerini asansör bakım firması ile birlikte yürütür. Asansör bakım firmalarının TSE Hizmet Yeterlilik Belgesine sahip olması gerekmektedir.

Yıllık kontrolü neticesinde kullanılması can ve mal güvenliği açısından tehlike içerdiği tespit edilen asansörler derhal Muayene Kuruluşu tarafından belediyeye bildirilir. Belediye söz konusu asansörü kullanıma kapatmakla sorumludur. Kapatılan asansörlerin sorumluluğu bina yöneticisine aittir. Bina yöneticisi tespit edilen eksiklikleri giderdikten sonra A Tipi Muayene Kuruluşu tarafından kontrol tekrarlanır. Can ve mal güvenliği açısından tehlike içeren asansörler kesinlikle kullanılmaz.

Türk Standardları Enstitüsü, Yönetmelikte tanımlanan A Tipi Muayene Kuruluşları arasındadır. TSE kurulduğu günden bu yana 59 yıllık tecrübesiyle bölgesel, ulusal

Bu kapsamda, yurt genelinde hizmet verecek muayene uzmanlarını yetiştirmek üzere eğitimler düzenlendi. Bu eğitimlerde başarılı olan makine ve elektrik/elektronik mühendislerinden uzman havuzu oluşturuldu.

Türk Standardları Enstitüsü, deneyimli uzmanları ve yeterli altyapısı ile Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Burdur, Bursa, Denizli, Erzurum, Hatay, Isparta, İstanbul, Kayseri, Kocaeli, Konya, Malatya, Manisa, Muğla, Niğde, Şanlıurfa ve Van illerinde

asansör yıllık kontrol hizmeti veriyor. Yurt çapında yaklaşık 250 bin asansör olduğu, bu asansörlerin yarısının İstanbul ilinde bulunduğu ve İstanbul ilindeki

ve uluslararası alanda tercih edilen, yönlendirici ve lider bir kuruluştur. TSE gözetim ve muayene, uygunluk değerlendirme, deney-kalibrasyon ve standardizasyon faaliyetlerini tarafsız, bağımsız, etkin ve güvenilir olarak sürdürüyor.

Türk Standardları Enstitüsü, yurt çapında teşkilatlı birimleri, alt yapısı, muayene kültürü ve deneyimi, konusunda uzman personeli ve yeterli ekipmanı ile asansörlerin periyodik kontrollerini kamu güvencesi ile yurt genelinde yapıyor.

asansörlerin yüzde 80'inin yıllık kontrollerini TSE'nin üstlendiği düşünüldüğünde TSE'nin yıllık asansör kontrollerine verdiği önem daha iyi anlaşılabilir.

nereden nereye?

TARIM TEKNOLOJISI

Arkadaşlar,

Dünyanın en büyük iş alanı tarımdır. Yiyeceklerimizin neredeyse tamamını, giysilerimizin de bir kısmının ham maddesini tarım ürünlerinden sağlıyoruz. Atalarımız çağlar boyunca artan nüfusu doyurabilmek için akıllarını ve ellerini kullanarak yeni tarım yöntemleri geliştirdiler.

Tarımsal üretim, yazı daha bulunmadan önce başlamıştı. Bundan dolayı ilk tarım uygulamalarına ilişkin bilgilerimizin kaynağı sadece arkeolojik bulgulara dayanıyor. Bunlar; ilkel tarım aletleri, kurumuş tohumlar, hayvan kemikleri ile tahıl depolamak için kullanılan yapılar ve çukurların kalıntılarıdır. Bulunabilen kalıntılar üzerinde yapılan bilimsel çalışmalar, tarımın yaklaşık 10 bin yıl önce başladığını ortaya koyuyor.

İnsanlar, tarım yapmaya başlamadan önce avcı ve toplayıcıydılar. Doğada kendiliğinden yetişen meyve, yaprak, kök ve avladıkları yabanî hayvanlarla, balıklarla beslenirlerdi. O zamanlar aletlerini taşlardan yaparlardı. Tropik bölgelerde bugün hâlâ avcılık ve toplayıcılıkla geçimini sağlayan kabileler yaşıyor.

İlk insanlar, yabanî buğday ve arpa gibi bitkilerin toprağa düşüncü büyüüp geliştiklerini fark ederek tarıma başladılar. İlk yerleşmeler tarıma elverişli ırmak vadilerinde oldu. Bu yerleşmelerden bazılarının 9 bin yıl önce ortaya çıktığı tahmin ediliyor.

İnsanların tarım yaparak ürün yetiştirdiği ilk bölgeler Dicle ve Fırat ırmaklarının beslediği Mezopotomya vadileri, Nil Vadisi, Çin ve Hindistan'daki ırmak vadileri oldu. MÖ 7000 dolaylarında, tohumluk ayrılıyor, ekim yapılıyor ve ürün toplanıyordu.

Anadolu'da da eski çağlardan beri insanların yaşadığı, çeşitli mağaralarda yapılan araştırmalardan anlaşılmıştır. Yaşamalarını avcılık ve toplayıcılıkla sürdüren bu insanlar zamanla toprağı ekerek yerleşik yaşama geçtiler.

Anadolu'da bilinen en eski yerleşim Diyarbakır ilindeki Çayönü'ndedir. Bölgede yapılan kazılarda elde edilen buluntulardan, insanların MÖ 7250-6750 dolaylarında buraya yerleştikleri, tarım yaptıkları ve hayvanları evcilleştirdikleri anlaşıldı. Çayönü Höyüğü'nde tarım yaparken kullanılan taş aletler, boynuzdan orak sapları, öğütme ve ezme taşları vardır. MÖ 6800-5700 arasında Çatalhöyük'te yaşayan insanların gelişkin bir kültürleri vardı. Yaşamalarını sürdürmek için tarım ve hayvancılık yapan Çatalhöyük insanları buğday, baklagiller, burçak ve sebze yetiştiriyor, bitkilerden yağ çıkarmayı biliyordu.

İlk çiftçiler kazıcı sopalar ve taş çapalar gibi basit aletlerle tarım yapıyorlardı. MÖ 5000'lerde Mezopotomya'da yaşayan

Sümerler öküzlerin çektiği tahta sabanı kullanmaya başladılar ve ekinlerini sulamak için kanallar açtılar.

Yaklaşık 5 bin yıl önce Nil Vadisinde ortaya çıkan Eski Mısır uygarlığında tarım oldukça gelişmişti. Bölgede hayvan besleniyor, öküz ve eşekler hem çift sürmede, hem de tahıl hasadında kullanılıyordu.

Mısırlılar, verimli Nil vadisinde tarım için uğraşırken, tarım dışı alanlarda da yararlı olan yeni buluşların ortaya çıkmasına yol açtılar. Söz gelimi temel ölçü birimlerini ve takvimi tarım çalışmalarını düzenlemek amacıyla geliştirdiler.

Yaklaşık 4-5 bin yıl önce tarım dünyanın birçok bölgesinde gelişmişti. Hindistan'ın kuzeyinde saban kullanılıyor, öbür tahılların yanı sıra pirinç ekiliyor ve dünyada ilk kez pamuk yetiştiriliyordu. Çinliler arpa, soya fasulyesi, darı, pirinç ve meyve yetiştiriyorlardı. İpekböceği beslemek için dut ağaçları dikmişlerdi.

MÖ 2000'den sonra Orta Amerika'da yerliler mısır, patates ve domates gibi sebze ve meyveler ekiyorlardı.

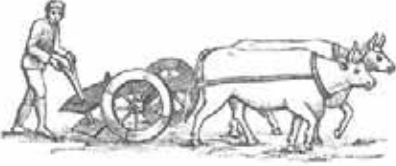
Eski Yunan ve Roma uygarlıklarında gelişen tarım, toplumların rahat yaşamasını sağlıyordu. Bu dönemde taş ve tunç aletlerin yerini demir aletler aldı. Tarım araçlarını yapan ya da onaran demirciler toplumun önemli üyelerinden oldu.

Akdeniz'in kuzey kıyısı boyunca yayılan Yunanlılar tarım yöntemlerini de birlikte götürdüler. Tarlalarda çoğunlukla kadınlar ve köleler çalışıyordu. Tarım genellikle, çeşitli tahıl ve sebzelerin yanı sıra zeytin, üzüm ve bal da üretilen çiftliklerde yapılıyordu.

Romalılar, her bölgede en iyi yetişen ürüne bakarak uzmanlaşma düşüncesini geliştirdiler. Söz gelimi, Mısır'dan gelen tahıla karşılık kendi şarap ve zeytinyağlarını takas ediyorlardı. Romalılar toprağı, zaman zaman dinlendirmek ya da fasulye ekip sürerek zenginleştirmek gerektiğini biliyorlardı. Çiftlik hayvanlarının kışın beslenmesi için yem bitkileri de ekiyorlardı.

MS 500'e gelindiğinde Avrupa'da artan nüfusu

besleyebilmek için ormanlar, bataklıklar ve fundalık araziler tarıma elverişli duruma getirildi. Daha geniş arazileri işleyebilmek için öküzler tarafından çekilen ağır sabanlar kullanılmaya başlandı.

artan nüfusu beslemeyi başardılar.

Zamanla saban demirleri, silindir ve tırmıkların dökme demirden yapılmasının yanı sıra 19. yüzyılın ilk yıllarından başlayarak tohum ekme makineleri ve zararlı otları yok etmek için atların çektiğı çapalar kullanılmaya başlandı.

Değişik toprakların ve gübre kullanımının bitkilerin büyümesindeki rolü anlaşıldı. 1840'ta Alman kimyacı Justus von Liebig potas, fosfor ve azotun bitkiler için yaşamsal önemi olduğunu buldu.

Zamanla, çiftçiler 8-10 öküzün çektiğı sabanlarla, sürülmesi çok daha zor olan toprakları sürmeyi de öğrendiler.

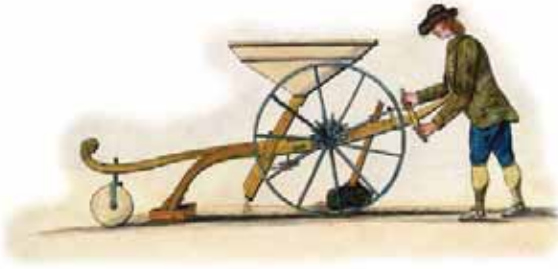
Tarla sürmenin dışında hemen hemen bütün işler el aletleriyle yapılıyor, hasadı toplamak, tırmıklamak ve savurmak aylar alıyordu. Verim düşüktü, kötü hava koşulları ürünün yok olması anlamına geliyordu. Bunlara karşın, Orta Çağ'da çiftçiler sabanda sağlanan gelişmeye, tarıma ilişkin yeni bilgilerin edinilmesine ve tarımda çalışan iş gücünün fazlalığına bağlı olarak

İngiltere'de John Lawes ve Henry Gilbert, fosfat bakımından zengin kayaları sülfürik asit ile işlemekten geçirerek "yapay gübre" elde etmeyi başardılar.

19. yüzyılın başlarında kullanılan tarım aletleri hâlâ kaba ve basitti.

İngiltere'de Jethro Tull, 1701'de tohum ekme makinesini buldu. Bu makine tohumun ekileceğı tarlada düzgün sıralar

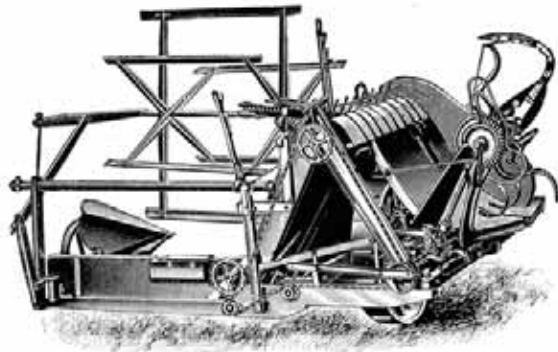

halinde delikler açıyordu. Böylece hem daha az tohum kullanılıyor, hem de sıralar arasında toprağı çapalamak kolay oluyordu. Tull ayrıca, atla çekilen mekanik bir çapa da yaptı.

Tahıl boy atıp büyüyünce, kısa saplı bir orakla biçilirdi. Uzun saplı tırpanın kullanılmaya başlamasıyla iş kolaylaştı. Daha sonra, tahılı hem kesen, hem de tahıl saplarını demetler halinde bir araya getiren taraklı tırpan bulundu.

Birçok çiftçi ve makine ustası bir orak makinesi geliştirmek için çalıştı. 1828'de İskoçya'da Patrick Bell, 1834'te ABD'de Cyrus McCormick birer makine yaptılar. 1873'te orak makinesine demetleri bağlayan bir parça eklendi ve bu yeni makineye biçerbağlar adı verildi.

Biçilen tahılın dövülmesi, yani tanesinin ayrılması gerekir. Eskiçağlarda bu işlem sapları taşa vurarak ya da harman döveni kullanılarak yapılırdı. Ekinler yere yayılır ve üzerlerine, taneler saplardan ayrılncaya kadar harman döveni ile vurulurdu. Akdeniz yöresinde ise döven denen, altına

çakmaktaşları döşenmiş geniş tahtalar kullanılırdı. Hayvanlarca çekilen dövenler ekinlerin üzerinde dolaştırılarak saplar ayrılırdı. Bu işlemten sonra, rüzgârlı günlerde ekinler havaya savrulur, ağır olan taneler yere düşerken kabuk ve samanlar ileriye uçardı.

İlk harman makinesini 1786'da İskoç değirmenci Andrew Meikle buldu. Bu makineyle dövme hızlanmıştı, ama savurma işleminin gene insan eliyle yapılması gerekiyordu. 19. yüzyılda harman savurma makineleri de bulundu. 1850'lere gelindiğinde, bu makineler buhar gücüyle

çalıştırılmaya başlanmıştı. Günümüzde ekinleri biçen ve döven makinelere biçerdöver denmektedir. Bunlar kendi motor gücüyle çalışabileceği gibi traktöre de bağlanabilirler. Biçerdöverler ekinleri biçer, toplar, döver, taneleri ayırır, çuvallara doldurur ve sapları balyalanmak ya da yakılmak üzere geride bırakır.

Her yıl yeni ekin ekilmeden önce toprağın hazırlanması gerekir. Hazırlığın çeşitli aşamalarında farklı makineler kullanılır. Bunlardan ilki, toprağın yüzey katmanını altüst ederek alttaki toprağın hava ve güneşle temas etmesini sağlayan pulluktur.

Saban, eskiçağlardan beri kullanılan temel tarım araçlarından biridir. Önceleri tahtadan yapıldı. İngiltere’de 1785’te Robert Ransome, ilk dökme saban demirini yaptı. 1803’te de kendi kendini bileyen saban demirini yaptı.

1830’larda, ABD Illinois’lu bir demirci olan John Deere kullanımı daha kolay olan

ve daha iyi sonuç veren çelik sabanı yaptı. Bu saban toprağı sürmek için gereken hayvan gücünü de azaltıyordu.

İlk başarılı traktör ABD’de 1892’de geliştirildi. 1918’de, traktörün motorundan traktöre bağlı başka makinelere enerji aktarımı başarılı.

Tohum ekilmeden önce toprağın iyice işlenmesi, büyük toprak parçalarının ufalanarak yüzeyin düzgünleştirilmesi gerekir. Bu iş için kültivatör ve tırmık kullanılır. Toprak bazen tohum ekilmeden önce merdanelerle sıkıştırılır.

Tohum ekilmeden önce çoğunlukla toprağa doğal ve kimyasal gübre verilir. Gübre, dağıtıcı denen ve iki

tekerlek arasına yerleştirilmiş uzun bir kutu biçimindeki bir aygıttan serpilir.

Ekin büyürken, sağlıklı bir bitkinin gereksinim duyduğu ışık ve besini harcayan yabancı otlardan uzak tutulması gerekir. Değişik ekinler için özel kültivatörler ve mekanik döner çapalar geliştirilmiştir. Bunlar bir traktörle çekilir ve ekine zarar vermeden yabancı otları yolar.

Kurak bölgelerde ekinlerin yetişmesi için toprağın sulanması gerekir. Tarlalara su vermek için pompa kullanılabilir. Günümüzde uzaktan kumandalı, bilgisayarlı sulama sistemleri bile yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Tohumlar ve fideler toprağa genellikle sıralar halinde toprak oyularak ekilir. Bu işlemde, istenen miktardaki tohumu ya da fideyi belirli aralıklarda ve derinlikte toprağa bırakan çeşitli ekme makineleri kullanılır.

Yazın sonuna doğru buğday başakları olgunlaştıkça, tarlalarda çalışan çok sayıda biçerdövere rastlanır. Biçerdöverler orak makinesine benzer ve ürünü aynı biçimde keser. Ancak daha karmaşık makinelerdir, çünkü aynı zamanda tahılın sapını samandan ayırır. Biçerdöverler kendinden

motorludur ve ekinleri 5 metre genişliğindeki şeritler halinde keser. Başakları döverek taneleri çıkarır, bunları üzerlerindeki depolara aktarır ve depo dolduğunda ürünü taşıyıcılara boşaltır.

Kökbittikilerin hasadı buğdaydan sonra yapılır. Patates hasat makineleri, patatesleri

taşlardan ve keseklerden ayırırken aynı anda temizler. Mısır hasat makineleri koçanı bitkiden ayırır ve aynı anda içinde döver.

Üzüm hasadı için de özel makineler geliştirildi. Asmalar kesintisiz sıralar halinde dikilir, böylece makine asmaların üstünden

geçerken üzümleri kopartır, bunları yapraklardan ve dallardan ayırır. Sonra üzümler kamyonlara yüklenir ve fabrikalara götürülür.

Ağaçlarda yetişen meyveler de, ağacı tutup sallayan ve böylece meyvelerin aşağıya serilmiş örtüye düşmesini sağlayan mekanik

kollu makinelerle toplanabilir.

Günümüzde bazı bölgelerde mısır ve buğday ekilen alanlar çok geniş olduğundan, buralarda sulama, gübreleme ve ilaçlama işlemlerinin bir bölümü özel uçaklarla ya da

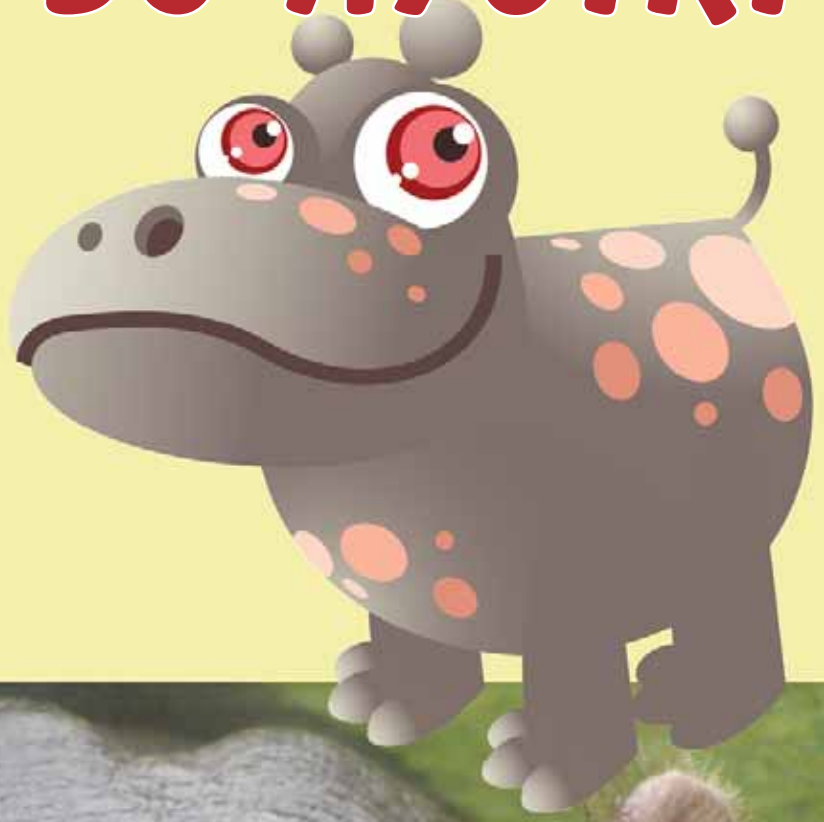
helikopterlerle gerçekleştiriliyor. Hatta bazı yerlerde tohum ekme işi bile havadan yapılıyor.

canlılar

SU AYGIRI

Arkadaşlar, hayvanat bahçesine gittiğinizde kısa bacakları, kocaman gövdesi, hantal vücuduyla en çok ilginizi çeken hayvanlardan birini, su aygırını tanıtacağız sizlere. Ömrünün çoğunu suda geçiren su aygırı timsah sürüleri içinde yüzmekten çekinmeyen cesur hayvanlardır.

Su aygırlarının yaygın olarak kullanılan diğer adı hipopotam “ırmakata” anlamına gelir. Halbuki bu hayvanlar attan çok domuza benzer ve onlar gibi geviş getirmeyen çift toynaklı memeliler arasında yer alır.

Günümüzde sadece Afrika’da yaşayan su aygırları, bir zamanlar Avrupa’da bile yaşıyordu. Bir çeşit cüce su aygırının ise Hindistan, Madagaskar ve Girit’e kadar yayıldığı saptanmıştır.

İşte bu dişleri, yüksek hızı ve iri cüssesi sayesinde su aygırı Afrika’nın beş büyüklerinden beşincisidir.

Gözleri ve kulakları ise iri cüssesine oranla hayli küçüktür. Kulaklar, gözler ve burun delikleri kafasında yüksek çıkıntılar halindedir. Böylelikle hayvan su yüzeyinin altında yüzer ya da dinlenirken sadece bu organlar su dışında kalırlar.

Su aygırının ağzı çok geniş, üstdudağı kalın ve kabarık, kesicidişleri iri, 50 santimi bulan köpekdişleri beyaz ve uzundur. 44 dişi vardır. Her iki yanda da 3 kesici diş, bir köpek dişi, dört öğütücü azı ve üç azı dişi bulunur. Alt çenedeki kesici dişler hemen hemen yatay dururlar ve devasa bir tehdit oluştururlar. Yukarıdaki köpek dişlerine karşı işleyip, karşılıklı birbirlerini keskinleştirerek tehlikeli bir silah olurlar.

Suda yaşamayı çok seven su aygırlarının günümüzde hâlâ yaşayan iki türü vardır. Bunlardan birisi, bizim daha çok tanıdığımız bayağı su aygırı. O kadar iridir ki karada yaşayan hayvanlar arasında cüsse bakımından fillerden sonra ikinci sırada yer alır. Diğeri tür olan cüce su aygırı, Batı Afrika’da yaşar ve yaklaşık 1,5 metre uzunluğundadır.

Cüce su aygırları Batı Afrika'nın sık ormanlarında yaşar. Bu hayvan, domuza çok benzer, onlar gibi bitki köklerini eşeler. Bayağı suaygırına oranla daha küçük yapılıdır. Ağırlığı genellikle 220 kilogramı geçer. Sırtı mavimsi siyah, yere bakan bölümleri kirli beyazdır. Büyük suaygırları gibi sürüler halinde yaşamaz ve zamanının büyük bölümünü su dışında geçirir.

Daha çok tanınan bayağı su aygırının ağırlığı genellikle 3 tonu aşar ve 4 metre uzunluğa erişir. Omuz yüksekliği 1,5 metre dolayında, hantal gövdesi fiçı biçiminde, bacakları kısa ve kalın, ayakları yayvandır. Başları o kadar büyüktür ki suyun dışına çıktığında sık sık bir yere dayamak zorunda kalır.

Bayağı su aygırının derisi kalın, kıvrımlı, süngersi ve hemen hemen kılsızdır. Derinin kalınlığı bazı bölümlerde 5 santimetreyi bulur. Erkekler koyu kahverengimsi boz, dişiler bazen pembemsidir.

Karada terleme nedeniyle çok su kaybeder ve güneşten çok çabuk etkilenirler. Suyun ve güneşin zararlı etkilerinden uyarıldıklarında kuvvetli bir şekilde salgılanan pembe rengi sümüksü bir salgı ile korunurlar.

Yavaş akan, kıyı şeridi ve kumsalı olan akarsularda, ısı 18 ve 35°C aralığında sularda bulunur. Otlamak için, akarsuyun yakın çevresinde otluk bölgelere ihtiyaç duyar.

Su aygırları gün boyunca çamurlu sulara yatar ya da yalnız burun delikleri ve gözleri

doğar ve hemen yürüyebilirler. Anneler su içinde emzirdikleri yavruyu yedi yıla kadar çevrelerinde tutarlar.

Su aygırlarının eti ve yağı yenilmekte, derisi işlenerek ve köpekdişleri fildişi gibi süs eşyası yapımında kullanılmaktadır. Vahşi hayattaki su aygırları 30 ile 40 yıl yaşarlar. Hayvanat bahçelerinde yaşamaya iyi uyum sağlayan su aygırları bakım altında 40 yılı aşkın yaşayabilmektedirler.

dışarıda kalacak şekilde suya gömülürler. Gece olduğunda hareketlenirler. Otobur olan su aygırlarının temel besinlerini otlar, sazlar ve akarsuların yakınlarında yetişen diğer bitkiler oluşturur. Günde 50 kiloya yakın ot yerler. Su içerisinde çok rahat hareket eden bu hayvanlar, gözlerini ve burun deliklerini iyice kapatarak suyun altında 10 dakika kalabilirler. Suyun dibinde yürüdükleri bile olur.

Su aygırları genellikle uysal hayvanlardır. Sayıları yirmi

bulan gruplar halinde yaşarlar. Dişi iki yılda bir sekiz aylık hamilelik sonunda bir batında tek yavru doğurur ve ona özenle bakar. Doğum da dölleme gibi su içinde gerçekleşir. Yavrular 30 ile 50 kilo arasında

Su aygırları yaralandıklarında ya da rahatsız edildiklerinde son derece tehlikeli olabilirler. Güçlü ve iri cüsseleri ile çok hızlı ve kolay pes etmeyecek ölçüde inatçıdır. Tek vuruşta bir kayığı devirebilir, bazen daha büyük teknelere de saldırıp alabora edebilirler.

Su aygırları eskiden hemen hemen tüm Afrika'ya yayılmıştı. Ancak günümüzde sayıları iyice azaldı. Yaşam ortamlarının yok edilmesi ve avlanmaları sayılarının azalmasına yol açtı.

Nalbantlık

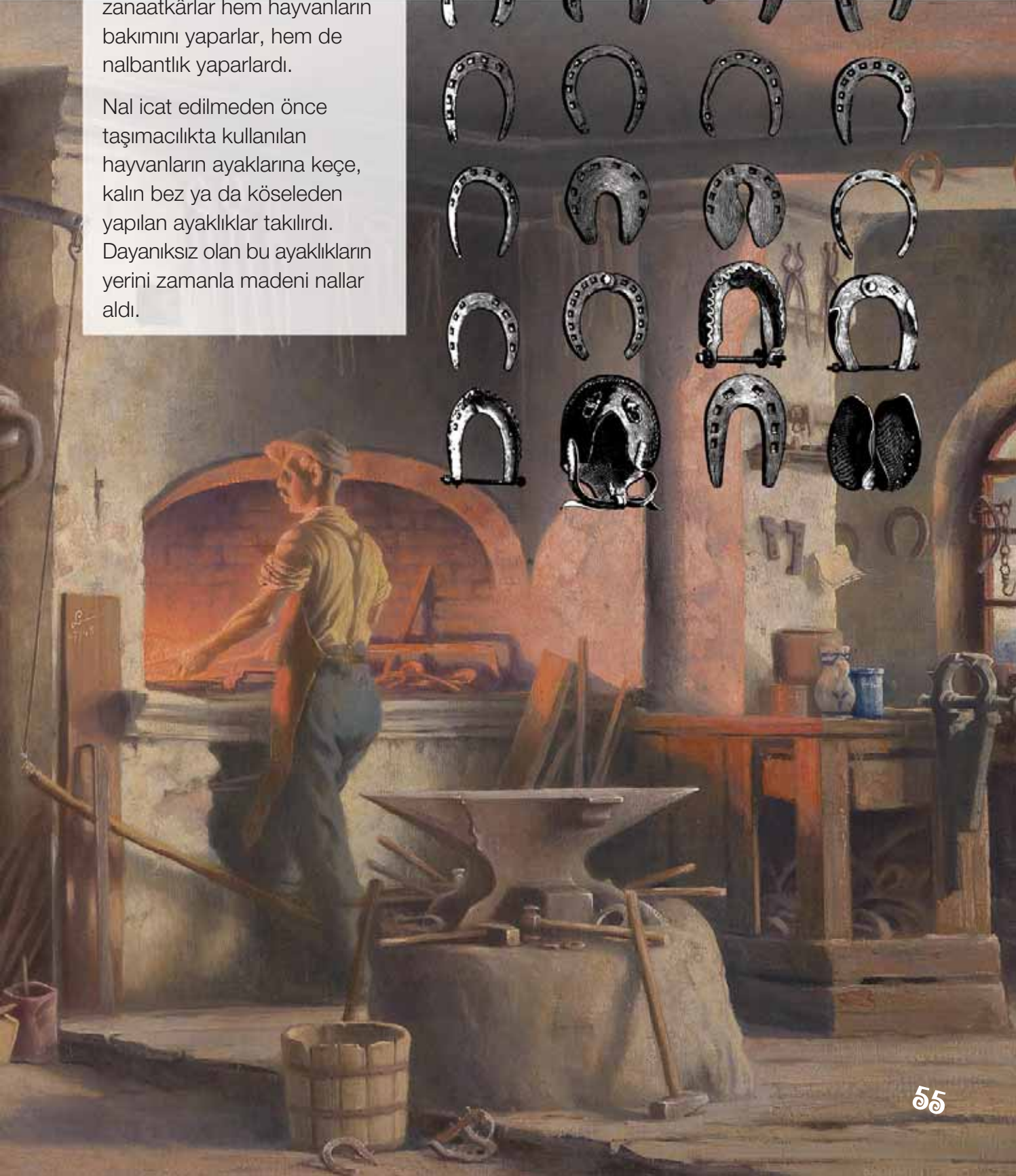
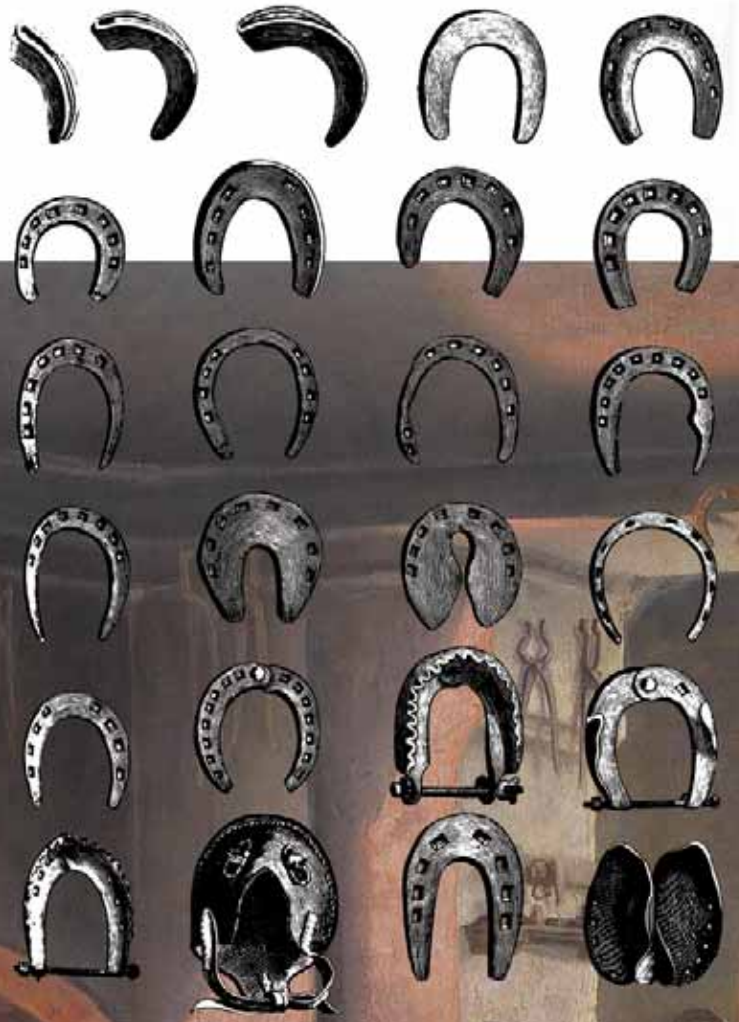
Arkadaşlar, motorlu taşıtlar kullanılmaya başlamadan önce taşımacılık hayvanlarla yapılırdı.

İnsanoğlu yüklerini ya da kendisini taşıması için hayvanları evcilleştirdi. Ovalarda atlardan, öküzlerden, dağlarda katırlardan, çöllerde develerden yararlandı. Binek ve yük taşımak amacıyla hizmet eden bu cefakâr dostlarımızın sağlıklarını, sözgelimi toynaklarını korumak da insanoğluna düştü. Böylece yük hayvanlarının ayaklarının altına nal çakma mesleği yani nalbantlık ortaya çıktı.

Nalbantlık yakın zamana kadar önemli ve yaygın bir meslekti. Yük hayvanlarının konakladığı merkezlerde mutlaka bir nalbant bulunurdu. Bu zanaatkârlar hem hayvanların bakımını yaparlardı, hem de nalbantlık yaparlardı.

Nal icat edilmeden önce taşımacılıkta kullanılan hayvanların ayaklarına keçe, kalın bez ya da köseleden yapılan ayakkırlar takılırdı. Dayanıksız olan bu ayakkırların yerini zamanla madeni nallar aldı.

Nallar hayvanların tırnak şekillerine uygun olarak "U" şeklinde yapılır. Her birinde karşılıklı altı delik vardır.

Kullanım alanlarına göre özel olarak üretilmiş dört çeşit nal vardır:
Tamamı saçtan yapılır, ortası kapalıdır. Et kalınlığı 1 santimetreye yakındır.

Klasik (alafranga) nal:
Ortası boş, kenarları bir buçuk santim eninde, et kalınlığı bir santim civarında olur.

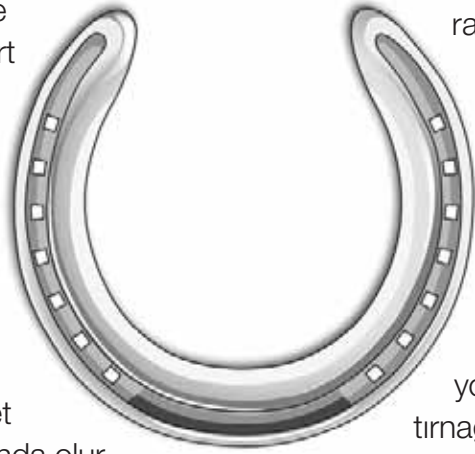
Askeriye nalı da denilen bu nal öbür türlere göre daha az hacim kapladığından ve hafif olduğundan yarış atları için tercih edilir.

Lastikli nal: Genellikle at arabalarının çekiminde kullanılan atların ayaklarının taş

döşeme yollarda kaymaması için yapılır. İnce bir lastik tabakası nal ile hayvanın toynağı arasına yerleştirilir. Demir nal ile yere basılacak bölüme, kesimi özel olarak yapılmış, 1 santimetre et kalınlığında lastik bir kaplama geçirilir.

Lastik nal: Hafif işlerde kullanılan binek ve yük hayvanlarının ayağına çakılır.

Nallar hayvanın toynağına "nal tokmağı" denen tahta tokmaklar ya da "nallama" adı verilen özel çekiçlerle çakılır. Nalbantlar nal çakmanın yanı sıra toynak bakımını yapar ve toynaklarda meydana gelen rahatsızlıkları tedavi eder.

Nalbant önce eskimiş nalı söker. Hayvanın ayağında bir yara varsa temizler, iyileşmesini sağlar. Sonra toynak tabanını temizleyip fazlasını kerpeten ile keser ve törpüleyerek ya da yontarak düzeltir. Nalı hayvanın tırnağına uydurur. Mıh denilen

köşeli, iri kafalı özel çivilerle üç karşılıklı noktadan toynağa sabitler. Nal çakmak için kullanılan mıhlar, hayvana kesinlikle acı vermez. Mıhlar belli bir açıyla çakıldığından hayvanın etine değmeden tırnağın yanlarından dışarıya çıkar. Dışarıya çıkan

uçlar kerpetenle kesilir ve uçları çekiçle dövülerek perçinlenir. Nallama yapılırken hayvanın başı genellikle sahibi tarafından tutulur. Çalışılan ayak “L” şeklinde bükülür, böylece hayvanın huysuzlanıp çevreye zarar vermesi de engellenir.

eğlence amaçlı atçılık yaygınlaşmaya başlayınca, nalbant kalmadığı anlaşıldı. Hatta at sahipleri yurt dışından profesyonel nalbant getirmeye başladılar. Artan ihtiyaç üzerine, yarış atlarının ve haraların nalbant gereksinimini

Eskiden askerlikte at ve katırın taşıdığı önemden dolayı hemen bütün ordularda nalbantlıkla ilgili özel birimler vardı. Söz gelimi Osmanlı ordusunun nalbant gereksinimini karşılamak amacıyla 1888 yılında Askeri Baytar Mektebinde modern nalbantlık dersleri verilmeye başlandı. Kurtuluş Savaşı yıllarında da Konya’da nalbant yetiştiren bir okul açıldı.

Nalbantlık mesleği yüzyıllarca babadan oğula, ustadan çırağa sürdü... Ancak günlük yaşam içerisinde taşıma işi motorlu araçlara geçince, nalbantlar birer birer kapanmaya başladı. Dolayısıyla yeni ustalar yetişmedi. Ancak son yıllarda spor ve

karşılamak amacıyla okullarda nalbantlık bölümleri açılmaya başladı.

Nalbantların çalışırken kullandıkları özel olarak üretilmiş aletler.

Resimdeki insanların ülkelerine ulaşmasına yardımcı olabilir misiniz? Bulmanız gereken ülkeler: Afganistan, Şili, Angola, Suudi Arabistan, Tayland, Yunanistan, Meksika, İspanya ve Hindistan.

bilmece bulmaca

1

2

Listedeki hayvan isimlerini aşağıdaki tabloda bulup işaretleyebilir misiniz?

I	A	C	P	X	M	T	S	C	X	G	E	T	D	U	M	N	A	R	P	Q	C	Z	Z
N	U	T	P	O	K	F	M	N	L	B	X	K	A	R	A	C	A	G	X	X	A	Y	H
E	U	W	I	T	K	K	L	P	G	G	X	E	T	C	N	R	Q	X	G	J	T	I	N
B	C	O	E	L	Z	R	U	E	J	U	F	I	E	S	D	M	E	V	Q	H	W	L	E
U	W	E	I	X	K	T	Y	C	N	C	F	N	Y	J	A	U	L	V	R	R	Q	A	Y
C	G	Z	N	Z	J	I	G	M	U	C	G	D	K	C	Q	Z	Z	M	K	J	V	N	P
L	Q	E	H	H	K	E	F	Y	U	H	R	S	I	K	F	W	P	V	Ö	A	O	E	N
M	U	W	J	L	E	B	S	U	A	Y	G	I	R	I	A	W	A	E	S	N	L	Z	B
T	E	R	A	L	F	Y	M	H	K	N	J	P	P	Z	K	O	C	P	T	F	L	L	E
S	K	K	I	S	P	Z	W	F	G	A	O	F	I	B	G	O	N	M	E	L	E	I	P
J	J	N	X	N	O	Y	R	A	K	S	A	F	L	E	L	X	I	X	B	X	N	F	Q
P	U	A	M	S	N	A	L	S	A	I	B	V	R	R	U	Ö	S	T	E	K	L	B	U
P	I	L	L	U	M	E	D	K	L	K	T	G	I	W	G	A	F	Z	K	D	E	K	V
Y	D	P	H	E	Y	Q	O	Z	U	B	E	C	H	Y	A	D	N	Ü	J	M	W	Y	I
N	P	A	I	I	O	P	D	O	Y	D	N	F	I	L	I	A	A	R	B	E	Z	T	T
E	E	K	T	K	Y	P	O	K	A	I	J	E	L	Y	P	I	F	A	M	L	K	I	B
H	E	R	D	A	J	N	A	N	O	Z	I	B	I	M	F	B	S	F	V	L	F	V	D
A	V	U	E	V	B	B	I	R	O	E	X	C	E	L	E	I	Y	A	Ş	N	E	C	T
A	D	E	C	V	Y	H	I	W	E	I	S	Ş	F	U	P	V	V	X	G	T	E	V	I
G	Q	Q	K	I	U	J	M	B	G	K	M	S	P	M	C	V	H	I	X	L	V	B	I

TİLKİ
GEYİK
KARACA
MANDA
KİRPİ
SU AYGIRI
SİNCAP
ZEBRA
ASLAN
KAPLAN
LEOPAR
GERGEDAN
BİZON
FİL
ŞEMPANZE
ZÜRAFA
YILAN
KÖSTEBEK
AYI

Önemli gün ve haftalar

Medeni Kanunun Kabulü (4 Ekim)

Türk Medeni Kanunu, 4 Ekim 1926 günü kabul edilerek uygulanmaya başlandı. Bu Kanun, Laik hukuk uygulamalarını esas almaktadır.

Türk Medeni Kanunu, vatandaşların mülkiyet ve mallar üzerindeki haklarını korur, aile ve miras hukuklarını düzenler. Başlangıç hükümleri dışında kişiler hukuku, aile hukuku, miras hukuku ve eşya olmak üzere dört kitaptan ve toplam 1030 maddeden oluşur.

Hayvanları Koruma Günü (4 Ekim)

Hayvan dostları ilk kez İngiltere’de 1822 yılında biraraya geldiler. Hayvanları korumak, insanların hayvanlara iyi davranmalarını ve hayvanların daha iyi koşullarda beslenme ve korunmalarını sağlamak amacıyla Hayvanları Koruma Birliğini kurdular. Yurdumuzda Hayvanları Koruma Derneği 1908 yılında kuruldu. Aynı amaçla kurulan dernekler birleşerek Hollanda’nın Lahey kentinde Dünya Hayvanları Koruma Federasyonunu kurdular. Bu Federasyon, 1931 yılında 4 Ekim’i Hayvanları Koruma Günü ilan etti.

İstanbul’un Kurtuluşu (6 Ekim)

I. Dünya Savaşında Osmanlı İmparatorluğu yenilmiş, düşman kuvvetleri de 30 Ekim 1918’de imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması’na dayanarak İstanbul’a girmişlerdi.

Mustafa Kemal Paşa, 19 Mayıs 1919’da Kurtuluş Savaşını başlattı. Mustafa Kemal Paşa’nın Anadolu’da kuvvetlenmesi ve İstanbul’da toplanan Mebuslar Meclisinin milli sınırları belirlemesinin ardından, düşman 16 Mart 1920 sabahı İstanbul’u resmen işgal etti.

Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Savaşıyla 30 Ağustos 1922’de kesin zafer kazanılmış oldu. Türk ordusu 9 Eylül 1922’de İzmir’i düşmanlardan kurtardı. Mudanya Ateşkes Antlaşması’yla İstanbul, Boğazlar Bölgesi ve Doğu Trakya kurtarıldı. İmzalanan Lozan Barış Antlaşması gereğince, düşman askerleri altı hafta içerisinde İstanbul’dan ayrıldı.

6 Ekim 1923 günü Türk ordusu büyük bir coşkuyla ve gururla İstanbul’a girdi ve Türk Milleti bağımsızlığını kazanmış oldu.

Ankara'nın Başkent Oluşu

(13 Ekim)

13 Ekim 1923 günü İsmet İnönü ve üç arkadaşı Ankara'nın başkent olması için Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne bir yasa önerisi verdiler. Öneri oylanarak kabul edildi. Böylece Ankara, yeni Türk Devletinin başkenti oldu. Başkent, bir ülkenin yönetim merkezidir. Büyük Millet Meclisi, bakanlıklar, yüksek yargı organları başkentte bulunur.

Dünya Gıda Günü (16 Ekim)

Dünya nüfusu hızla artmaktadır. Besinlerimizin sağlandığı kaynaklar ise sınırlıdır. Ancak artan nüfusa yetecek kadar besin üretilmemesi, açlık tehlikesini ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle gıda maddelerinin üretimini artırmamız ve gıda israfını önlememiz gerekmektedir. Dengeli beslenmeyi öğrenmek ve besin israfını önlemek üzere 9-16 Ekim günleri "Beslenme ve Gıda İsrafını Önleme Haftası" olarak düzenlenmiştir. Ayrıca 16 Ekim "Dünya Gıda Günü"dür. İyi beslenmeyi ve besin israfını önlemeyi hepimizin öğrenmesi gerekmektedir.

Cumhuriyet Bayramı (29 Ekim)

29 Ekim 1923, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yurdumuzda Cumhuriyet yönetiminin ilan edildiği gündür. Yurdumuzun kurtarıcısı, devletimizin kurucusu ulu önder Atatürk'ün de dediği gibi "Türk ulusunun yaradılışına ve yaşantısına en uygun olan yönetim, Cumhuriyet yönetimidir". Her yıl, Cumhuriyet yönetiminin ilanını Cumhuriyet Bayramı olarak coşkulu törenlerle kutlarız. Tüm bu etkinliklerin amacı, 29 Ekim 1923'te Genç Türk Devletine verilen "Cumhuriyet" adının özelliklerini bilip anlama ve önemini kavramaktır.

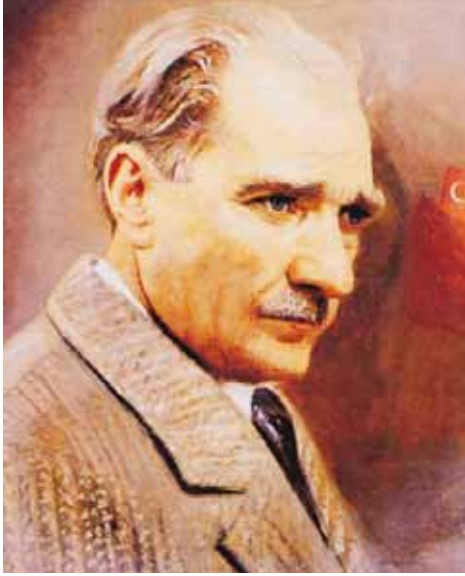
Kızılay Haftası (29 Ekim-4 Kasım)

Kızılay ilk defa 1861 yılında Savaş Yaralılarına Yardım Komitesi adıyla kuruldu. 1868’de resmen kurulan Hilal-i Ahmer (Kızılay) Serdariekrem Paşa korumasında bulunuyordu. 1877 Ağustos ayında ise Sadrazam Hüsnü Paşa yardımıyla ilk Hilal-i Ahmer (Kızılay) Cemiyeti resmileştirilerek yeniden kurulmuş oldu.

Cumhuriyetten sonra Hilal-i Ahmer Cemiyeti daha da geliştirildi. Mustafa Kemal Atatürk, 28 Nisan 1935 tarihinde Hilal-i Ahmer Cemiyeti adını Kızılay olarak değiştirdi. Aynı yıl Kızılay’a bağlı olarak “Türkiye Gençlik Kızılay Kurumu” da kuruldu.

Kızılay, savaş, deprem, yangın, salgın hastalık, su baskını gibi felaketlerden zarar gören felaketzedelere yardım eden bir hayır kurumudur.

Atatürk Haftası (10-16 Kasım)

Büyük Atatürk, fikir, ideal ve eserleriyle bağımsızlığımızdan tarihimiz, dilimiz, sanatımız ve milli benliğimize kadar gerçekleştirdiği yenilikler ve düşüncelerle içimizde her zaman yaşayan önderimizdir. Türk tarihinde olduğu kadar dünya tarihinde de büyük bir lider olarak kabul edilen, eşine rastlanamayan bir dahidir. İnsani değerlere sahip, çağdaş, ileri görüşlü bir devlet adamı ve asker olarak da tüm dünyanın saygısını kazanmıştır.

Büyük önderimiz, Türk devletinin yücelmesi, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşabilmesi için kültürel, ekonomik, politik alanlarda Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Halkçılık, Laiklik, Devletçilik ve Devrimcilik

adı altında görüşlerini belirten ilkeler koymuştur. Bu ilkelerden oluşan dünya görüşüne Atatürkçülük denilmektedir.

Cumhuriyetimizin kurucusu büyük Atatürk’ümüzü anmak, ilke ve inkılaplarını benimsemek ve benimsetmek, eserlerini yaşatmak, gelecek nesillere aktarmak amacıyla her yıl 10-16 Kasım tarihleri arasında “Atatürk Haftası” düzenlenmektedir. Atatürk Haftası, o büyük insana duyduğumuz sevgi, saygı ve bağlılığımızı göstermenin, onun yolunda olduğumuzu anlatmanın bir göstergesi olarak düşünülmelidir.

Türk çocuk ve gençleri olarak Atatürk’ün yolunda yürümek, ilke ve devrimlerine sahip çıkmak, bunları bilimsel ve çağdaş yöntemlerle her geçen gün geliştirerek uygulamak en büyük görevimiz olmalıdır.

Dünya Kalite Günü (Kasım Ayının İkinci Perşembe Günü)

Kasım ayının ikinci Perşembe günü, “Dünya Kalite Günü” olarak kutlanmaktadır. Yediğimiz yiyecekten soluduğumuz havaya, giydiğimiz giyecekten kullandığımız eşyaya kadar her şeyde aradığımız kalite, aslında çok geniş tanımla bir yaşam tarzı ve hayat felsefesi olarak tanımlanabilir.

Yurdumuzda da kutlanan bugün, kaliteyi yaygınlaştırmak, toplumda kalite bilincini yerleştirmek amacına yönelik etkinliklerle kutlanmaktadır.

Çocuk Hakları Günü (20 Kasım)

Dünya üzerinde birçok çocuk ya savaş ortasında ya da açlık sınırında yaşamını sürdürüyor. Bu koşulları ortadan kaldırmak ve onlara daha iyi bir yaşam sağlamak amacıyla hazırlanan Çocuk Hakları Sözleşmesi, 191 ülke tarafından kabul edilmiştir. Türkiye’nin de 1990 yılında imzaladığı bu sözleşme toplam 54 maddeden oluşuyor.

Taraf ülkeler bu sözleşmeyi hazırlarken çocuğun kişiliğinin tam ve uyumlu olarak gelişebilmesi için mutluluk, sevgi ve anlayışın hakim olduğu bir aile ortamında yetişmesinin gerekliliğini kabul etmişlerdir. Ayrıca çocuğun toplumda bireysel bir yaşantı sürdürebilmesi için her yönüyle hazırlanmasının ve özellikle barış, değerlilik, hoşgörü, özgürlük, eşitlik ve dayanışma ruhuyla yetiştirilmesinin gerekliliğini savunmuşlardır.

Öğretmenler Günü (24 Kasım)

İnsanlar için en büyük düşman cehalettir. Cehaleti de ancak eğitim ve öğretimle yenebiliriz. İnsanı insan yapan yine eğitimidir. Eğitim ve öğretim de en iyi şekilde okullarımızda verilmektedir. Bir ulusu yetiştiren, düşünmeyi, yazmayı, okumayı, iyiyi, kötüyü bizlere

öğreten öğretmenlerimizdir. Böylesine zor ve kutsal bir görevi üstlenen öğretmenlerimize duyduğumuz sevgi ve saygı sonsuzdur. Değerli öğretmenlerimizin toplum içinde layık oldukları yeri ve önemi tekrar vurgulamak amacıyla 1981’den itibaren 24 kasım günü “Öğretmenler Günü”, 24-30 kasım arası da Öğretmenler Haftası olarak kutlanmaktadır.

Dünya Engelliler Günü (3 Aralık)

3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde, toplumun engelliler konusunda dikkatini çekebilmek ve daha duyarlı olmamızı sağlamak amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü araştırmalarına göre dünya nüfusunda 500 milyon engelli yaşıyor. Türkiye'de ise bu sayı yaklaşık olarak 8.5 milyon...

Engelli bireylere sunulan eğitime “özel eğitim” denilmektedir. Özel eğitim, kapsamı oldukça geniş bir kavramdır.

Bir an için toplumdaki rollerimizi düşünelim.

Bir anne ya da baba olarak, bir öğretmen ya da öğrenci olarak, bir kardeş ya da toplumdaki herhangi bir birey olarak... Çevrenizde işitemeyen, gözleri görmeyen, daha güç öğrenen, konuşurken kekeleyen ya da bazı sesleri farklı çıkaran, yürüyemeyen ya da tekerlekli sandalye kullanan, insanlarla iletişim kuramayan, davranış sorunları olan, okuma yazmayı akranlarına oranla daha erken öğrenen, özel ilgi ve yetenekleri bulunan birçok kişiyle karşılaştınız.

Belki siz de bu grubun içerisinde yer alıyorsunuz. Ya da yakınlarınızdan biri, belki arkadaşınız, anneniz ya da kardeşiniz bu grubun içerisinde yer alıyor. Toplum içerisinde olduğumuz sürece, özel gereksinimli bireylerle karşılaşmaya ve birlikte yaşamaya devam edeceğiz.

Bu kişilerin sorunlarının ya da haklarının görmezden gelinerek sadece bir gün için gazete, televizyon ve kamuoyunda gündeme getirilmesi pek doğru bir yaklaşım gibi görünmemektedir. Engelli olarak tanımladığımız özel gereksinimleri olan bireylerin uygun eğitim almaları, ama her şeyden önce mutlu, kendine güvenen ve topluma uyum sağlayan kişiler olabilmeleri için gerekli önlemler alınmalı ve toplumun duyarlılığı artırılmalıdır.

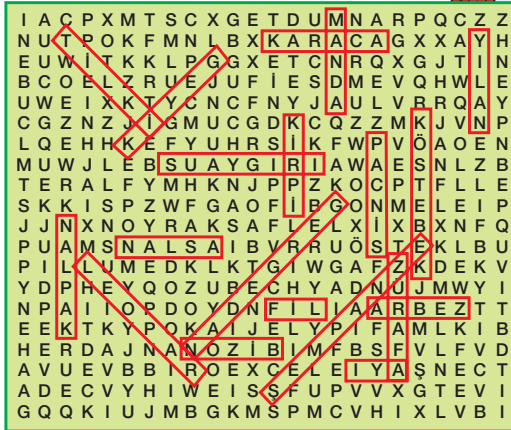
Bu arkadaşlarımızı daha yakından tanıyalım ve onların duygularını anlamaya çalışalım.

Atatürk'ün Ankara'ya Gelişi (27 Aralık)

I. Dünya Savaşından sonra düşmanlara karşı yurdun ve ulusun kurtuluşu için 19 Mayıs 1919'da Samsun'da “Kurtuluş Mücadelemiz” başladı. Erzurum ve Sivas kongrelerinden sonra Mustafa Kemal Paşa, Temsilciler Kurulu üyeleriyle birlikte 27 Aralık 1919 günü Ankara'ya geldi. Milli Mücadele bundan sonra Ankara'dan yönetildi.

2

Sevgili öğretmen ve öğrenci okurlarımız,

Kaydet butonuna basın.